

Ortadoğu'da nükleer savaş tehdidi ve tehlikesi..

Yeni bir yılın başında dünyada durum

Yeni bir yılın başında, alışmış biçimsel bir bütünlük içinde değil, fakat daha çok önemli gördüğümüz en önemli noktalar üzerinden dünyada ve bölgedeki durum üzerine görüş ve değerlendirmelerimizi ortaya koymak istiyoruz. Türkiye'deki durumu ise yalnızca dünyadaki ve bölgedeki gelişmelerle bağı üzerinden, daha somut olarak da İran'a karşı savaş tehdidi bağlamında ele almakla yetineceğiz.

Emperyalistler arası ilişkilerin güncel tablosu

Öncelikle emperyalistler arası ilişkilerden, daha somut olarak da ABD emperyalizmi ile Avrupalı emperyalistler arası ilişkilerin son birkaç yıllık seyri ve geline aşamadaki durumundan başlamak istiyoruz. Yakın geçmişte Yugoslavya savaşını yürüten batılı şer ittifakının bu kez İran'a karşı oluşturduğu ve bu ülkeye karşı bir nükleer saldırıdan çokça bahseldiği bir sırada bu özellikle önemli ve gereklidir.

Bilindiği gibi Amerikan-İngiliz emperyalizminin Irak'a tek yanlı müdahalesi, batılı emperyalistler arasında ikinci emperyalist savaştan beri sürmekte olan ittifak ilişkilerinde ciddi bir çatlama neden olmuştu. Bunda ABD'nin kendini dayatan tavrının belirleyici rol oynadığını

biliyoruz. Görünürde bu çatlamanın gerisinde Irak sorunu vardı, gerçekte ise Irak burada yalnızca bir vesileydi. Asıl sorun emperyalist dünyadaki güç ilişkilerinin yeni tablosu ve ABD'nin bu tabloda kendi çıkar ve hesapları doğrultusunda daha etkin biçimde yararlanmak isteği idi. Doğu Bloku'nun yıkılışı sonrasında kendini tek ve rakipsiz süper güç olarak gören ABD emperyalizmi, öteki emperyalist devletlerle birlikte ve uyumlu hareket etmenin kendi hızını kestiğini, politika ve planlarını istediği biçimde ve tempoda uygulamasını geciktirdiğini düşünüyordu. Öte yandan birlikte hareket zorunluluğu bu türden bir işbirliğinin doğası gereği ötekilerin istem ve çıkarlarını gözetmeyi de gerektiriyordu. Oysa ABD emperyalizmi bunu yapmak durumunda kaldığı sürece ötekiler karşısında kendi konumunu dilediğince güçlendiremeyeceğini görüyor ve ihtiyaç olmaktan çıktığına inandığı bu birlikte davranma (uluslararası politikada "çok yönlülük" diyorlardı buna) politikasına artık bir son vermek istiyordu. Dahası tek süper güç olarak ötekilerle kıyaslanamaz avantajları varken bunları kendi pozisyonunu daha da güçlendirmek için kullanması, yarının bu potansiyel rakip emperyalist güçlerin etki sahalarına müdahaleyi de gerektiriyordu. Bu ise

haliyle ancak onlara rağmen ve gerektiğinde onlara karşı yapılabilir bir şeydi.

Bush yönetimiyle birlikte ona akıl hocalığı yapanların uluslararası politikada “çok yönlülük” çizgisine yönelttiği şiddetli eleştiriler, “tek yanlı” dış politikaya geçişin hararetle savunulması, BM’de reform yapılması ya da bunun olmadığı bir durumda modası geçmiş bu örgütün kabaca devre dışı bırakılması vb. tartışmalar ve istemler, bu çerçevede anlamını buluyordu. Amerikan emperyalizmi, potansiyel rakipleri henüz kendi karşısına dikilecek güç ve olanaklardan yoksunken, kendi politika ve tercihleri çerçevesinde dilediğince davranarak ötekileri kendine tabi ve mecbur kılaacağı yeni koşulları oluşturmak istiyordu. Basındaki sözcüler bunu, biz önden gider ve gerekeni düşündüğümüz gibi uygularsak, ötekilerin arkadan bizi onaylamak ya da yaratmış bulduğumuz yeni duruma razı olmak dışında bir seçenekleri zaten kalmayacaktır, açıklığı içinde dile de getiriyorlardı.

ABD sistemi içinde bu politikanın muhalifleri de vardı kuşkusuz. Böyleleri bunun akıllıca bir “tercih” olmadığını ve içinden çıkılmaz sorunlara yolaçabileceğini, ABD’nin kendini kabaca dayatmak yerine emperyalist dünyaya akıllıca bir liderlik yoluna gitmesi gerektiğini, elindeki güç ve avantajları en iyi biçimde kullanarak ve ötekilerin çıkarlarını yerel sınırlar içinde gereğince gözeterek de, onlara ve tüm dünyaya kendi imparatorluğunu benimsetebileceğini düşünüyor ve savunuyorlardı. Eski politikanın akıl hocalarından Brzezinski bunu birbirini izleyen kitaplarında işliyor, sorunu kitaplarından birine başlık olabilecek biçimde temel önemde bir “tercih” sorunu olarak ortaya koyuyordu. Ama Bush yönetimiyle birlikte iktidar olan neo-faşist çete “tercih”ini çoktan yapmıştı ve iktidara da bunun için talip olmuştu, politikalarını gecikmeksizin uygulama sabırsızlığı ve pervasızlığı içinde idi.

Irak’a müdahalenin özgün yönü de

kendini bu yeni yönelim üzerinden gösteriyordu. ABD emperyalizmi Irak’ı hedef alan savaşa girerken, bununla Ortadoğu’daki hakimiyetini genişletip güçlendirmek isterken, böylece aynı zamanda emperyalist dünya içindeki konumunu da yeni bir düzeyde pekiştirmek, öteki emperyalistler karşısında yeni avantajlar elde etmek istemişti. Muazzam ekonomik ve askeri gücüne güvenerek rakipsiz bir emperyalist imparatorluk peşindeki ABD emperyalizmi bu müdahalede öteki emperyalist odakları hiçe sayarken, salt kendi gücüyle elde edeceği başarının ardından gerisin geri onlar üzerindeki kontrolünü de güçlendireceğini, onları kendi emperyalist imparatorluğu içinde kendilerine verilene razı olan uyumlu vasal emperyalist krallıklar statüsüne mecbur bırakacağını umuyordu. Clinton döneminde hala da uygulanmakta olan “çok yönlü” uluslararası politikadan “tek yanlı” politikaya keskin dönüşün temel amaç ve hedeflerinden biri, daha doğrusu birincisi de buydu zaten.

Irak rejiminin ABD ile sorunlu konumundan en iyi biçimde yararlanarak onunla ilişkilerde önemli avantajlar elde etmiş bulunan Alman ve Fransız emperyalizminin, benzer avantajlara sahip Rusya’yı da yanlarına alarak Irak konusunda ABD müdahalesine muhalefet etmek yoluna gitmelerinin gerisinde işte bütün bunlar vardı. Onlar bu muhalefeti göstermek zorundaydılar, zira bu yalnızca onlara rağmen değil fakat bizzat onların etki sahasına yapılmış bir müdahale idi. Bu kuşkusuz gösterdikleri muhalefetin kendi irade ve tercihlerini aşan bir zorunluluk olarak ortaya çıktığı anlamına da geliyor. Onlar buna ABD tarafından adeta zorla itilmişlerdi. ABD bu tümüyle haksız ve keyfi müdahalede onları kendine dilediğince tabi kılmak, bu olmazsa eğer kabaca ve tümüyle dışlayarak davranmak yolunu seçmiş, böylece sonuçta onlara zorunlu muhalifler olarak kalmak dışında bir seçenek bırakmamıştı.

Fakat ABD’ninki eksik ve yanlış bir

hesaptı, bu nedenle her yanlış hesap gibi çok geçmeden Bağdat'tan döndü. Devasa savaş makinasıyla çürümüş Baas rejimini 3 haftada yıkan Amerikan emperyalizmi tam da hedeflediği sonuçlara en az kayıpla ve en kolay biçimde ulaştığını düşündüğü bir sırada devreye Irak direnişi girdi ve bu hesapta olmayan gelişme önden yapılan tüm hesapları altüst etti. Öylesine ki bugün eğer emperyalistler arasındaki ilişkilerin yeni bir tablosundan sözdebiliyorsak, bu tamı tamına hesapta olmayan Irak direnişi sayesinde olanaklı olabilmektedir. O bugün halen de sınırlı bir alanda seyreden Irak direnişi, çok geçmeden ABD'yi başlangıçta kabaca dışlanan öteki emperyalistlerle olan ilişkilerini yeni bir bakışla ele almaya mecbur bırakmıştır.

Hesapta olmayan Irak direnişi diyoruz; zira zamanında halkların direnme gücünün ne demek olduğunu etinde kemiğinde duyan emperyalistler bir dönemdir, daha somut olarak da '89 yıkılışı sonrasında ve '90'lı yıllar boyunca bunu unutmaya başlamışlardı. Halklar artık emperyalistler için geçmişte olduğu gibi "sendrom"lara neden olabilecek bağımsız bir güç değil fakat emperyalist müdahaleler için bahane ve dolgu malzemesinden ibaretti. Özellikle Yugoslavya deneyimi Bosna ve Kosova üzerinden bunu bütün açıklığı ile göstermemiş miydi? Afganistan savaşı sırasında Kuzey İttifakı'nın oynadığı rol bunun yeni bir kanıtı değil miydi? Irak'a emperyalist müdahaleyi dört gözle bekleyen ve hararetle destekleyen Kürtler bunun yeni bir kanıtlanması olmayacak mıydı?

ABD'nin Irak hesabı da buna dayanıyordu ve hesap Kürtlerden öteye, gerici Şii kastı aracılığıyla Irak nüfusunun büyük bölümünü oluşturan Şiileri de blok halinde içerecek biçimde doğru çıkmış da görünüyordu. Fakat halen de Irak'ın salt Sunni Arap bölgesiyle sınırlı kalan bir yerel direniş bütün bu hesapları tersyüz etti. Irak aradan geçen üç yıl içinde ABD için gerçek bir batağa dönüştü ve bu bataktan olanaklı bir çıkış için onu öteki emperyalistlere başvurmaya, sorunun

çözümüne onları ortak etmeye yöneltti. Irak'taki ilk başarılarının ardından kibirle Fransa'yı cezalandırmaktan sözeden ve nankör bulduğu Almanya'yı da yaptıklarının bir kez daha tekrarlamaması gerektiği konusunda kabaca uyaran aynı ABD, işgalin daha birinci yılı dolmadan öteki emperyalistlerin yardımına başvurmak zorunda kaldı ve İstanbul'daki NATO zirvesinin prensip kararları üzerinden Irak'ı (ve Ortadoğu'yu) batılı emperyalistlerin ortak sorunu haline getirmek yoluna gitti. Zamanında cezalandırmakla tehdit ettiği Fransa ile halen Lübnan ve Suriye operasyonunu koordineli olarak sürdürüyor. Doğal olarak açgözlü Fransız emperyaliziminin çıkar ve beklentilerini gerektiğince gözetmek zorunda kalarak. Bundan da önemli olan, gündemdeki İran sorunu üzerinden batılı emperyalistler arasında halihazır sağlanmış bulunan mutabakattır. Oysa geçmişte bu da önemli bir görüş ayrılığı konusu idi. Alman emperyalizminin bu konudaki belirgin tutum değişikliğini hükümet değişikliği ile açıklamak olanağı yoktur. Zira eski hükümetin ana partisi yeni hükümetin de ana ortağıdır ve dışişleri bakanlığını elinde bulundurmaktadır. Değişen Ortadoğu'daki gelişmelere de bağlı olarak Amerikan emperyalizmiyle ilişkilerin yeni bir biçimde ele alınışdır.

Komünistler emperyalistler arası ilişkilerdeki bütün bu gelişmeleri daha Irak işgalinin ilk yılı dolmadan, 2004 yılı başlarında kaleme alınmış bir metinde, "Halklara karşı gerici birlik" başlığı altında şöyle değerlendirmişlerdi:

"... Fakat daha da önemli olan, bu aynı işbirliğinin emperyalist saldırı, müdahale ve savaş planında da hala önemli ölçüde gösteriliyor olmasıdır. Bosna-Hersek, Kosova ve Afganistan, bunun örnekleridir. Irak'ta yolların ayrılması, ABD emperyalizminin ötekilerin çıkar ve beklentilerini hiçe sayan tutumunun bir ürünü olmuştur. Buna rağmen, muhalif emperyalistler ABD ile köprüleri atmaktan çekindikleri, böyle bir gelişmeye

kendilerini hazır hissetmedikleri için, savaş esnasında onu değişik yollarla desteklemişler ve savaşın ardından ise işgal yönetimini meşrulaştıran kararlara imza atmışlardır.

“Bugün ise, ABD’nin direniş karşısında zorlanmasından çıkar elde etmeyi ummakla birlikte, asla onun Irak’ta yenilgiye uğramasını istememektedirler. Zira onlar, böyle bir yenilginin, ABD’den öteye genel olarak emperyalist dünya ve dolayısıyla kendileri için de bir yenilgi olacağı; bunun halkların anti-emperyalist mücadelesine görülmemiş bir itilim kazandıracağı konusunda yeterince açık bir fikre sahiptirler.

“Bu temel önemde gerçekten çıkan bir sonuç var. Bugün Irak konusunda ABD muhalifi konumundaki emperyalist devletler, ilerde işlerin iyice sarpa sarması durumunda, bir “felaket”i önlemek üzere (ve elbette kendi çıkar ve beklentileri konusunda da tatmin edilmeleri koşuluyla) ABD’nin yanında savaşa katılacaklardır.” (Dünya, Türkiye ve Sol Hareket, s.127-128)

Irak savaşına sözde muhalif kalan emperyalistlerin ABD emperyalizmi ile suç ortaklıkları bu kadar erken bir tarihte (aktardığımız değerlendirme Ocak 2004 tarihli) bu denli açık olmakla birlikte, geride bıraktığımız yıl içerisinde bu konuda bir dizi yeni veri açığa çıktı. Bunlardan ilki, CIA’nın işkence uçakları ve Avrupa’nın bir dizi ülkesindeki gizli işkence hapisaneleri skandalı oldu. Resmi düzeyde yalanlanıp daha çok gizli servis ilişkileri içinde ve dolayısıyla hükümetlerin bilgisi dışında gerçekleşmiş bir olay olarak gösterilmeye çalışılsa da işin gerçek mahiyeti artık yeterli açıklıkta ortaya çıkmış bulunmaktadır. Avrupalı emperyalistler savaş esnasında ABD emperyalizmi için bir cephe gerisi hizmeti görmekle kalmamış, bir dizi alanda onunla aktif işbirliği de yapmışlardı ve bunu savaş sonrası dönemde de sürdürmüşlerdi. Yakın günlerde buna, Alman emperyalizminin savaş esnasında vurulacak hedeflere ilişkin

istihbarat hizmeti sunacak düzeyde işin fiilen içinde olduğuna dair yeni bilgiler eklendi. O Alman emperyalizmi ki Irak savaşına karşıtlık üzerinden dünya halkları ve kendi halkı nezdinde en fazla prim yapmaya çalışanların başında geliyordu. (Her bakımdan başarısız ve fazlasıyla yıpranmış bulunan SPD hükümeti salt bu savaş karşıtı söyleminden dolayı ikinci kere seçim bile kazanmıştı). Bunlar salt şu veya bu nedenle açığa çıkanlar. Bunlardan hareketle suç ortaklığının bir dizi başka biçiminin ise hala da gizli kaldığını kolayca kestirebiliriz.

Bütün bunlar batılı emperyalistler arası ilişkilerde Irak krizi üzerinden ortaya çıkan sorunların niteliğine ve sınırlarına da ışık tutuyor. Irak direnişinin darbeleri altında Amerikan emperyalizminin kısa ömürlü “tek yanlı” dış politikaya son vermesiyle birlikte sözkonusu sorunlar da şimdilik geride kalmış bulunuyor. Gündemdeki İran krizi (ki bu Irak krizi ile karşılaştırılmaz çap ve önemdedir) üzerinden oluşturulan uyum ve işbirliğinin Irak yaralarının izlerini hızla sileceğinden de kuşku duyulmamalıdır.

Olayların ve ilişkilerin bu biçimde seyretmesinin gerçekte şaşkıncı bir yönü yoktur. Avrupalı emperyalistlerin bu aşamada ABD’nin karşısına dikilecek konum ve koşullardan henüz yoksun oldukları gözönünde bulundurulduğunda olup bitenler daha iyi anlaşılır. Bu nedenledir ki onlar kendi çıkar ve hesaplarını hala da ABD ile yakın işbirliği içinde ve onun muazzam ölçekteki savaş makinası eşliğinde gerçekleştirmek, gelecekteki kutuplaşmalara bu çizgi üzerinden sinsi ve sabırlı bir biçimde hazırlanmak politikası izlemektedirler. Özellikle Alman emperyalizmi için bu yeterli açıklıkta bir tutum ve tercihtir. ABD’nin koltuğunda hareket etmenin kendisine Balkanlar’da kazandırdıkların görmekte ve yine ABD savaş makinasının açtığı yoldan giderek çıkarlarının Hindiküsu dağlarına kadar uzandığını söyleyebilmektedir. Daha Yugoslavya

savaşına kadar anayasasında dışarıya asker gönderme yasağı bulunan bu ülkenin bugün dünyanın 30 bölgesinde askeri kuvvet bulundurduğunu ve bunun da ABD ile uyumlu hareket etmek sayesinde başarılı olduğunu düşündüğümüzde, bu politikanın anlamı ve işlevi çok daha iyi anlaşılır.

Ortadoğu'da güncel gelişmeler, daha somut olarak da İran sorunu üzerinden emperyalistler arası ilişkilere yeniden dönmek üzere bu konuyu şimdilik noktalyoruz.

Emperyalist metropollerde ağırlaşan iç sorunlar

'70'li yıllarda başgösteren ekonomik bunalımı izleyen neoliberal saldırı gündeme geleli beri, ki bu kabaca '80'li yılların başı demek oluyor, emperyalist metropollerde bir yandan iktisadi ve sosyal haklara, öte yandan demokratik özgürlüklere yönelen sistematik bir saldırı var. '89 yıkılışının ardından bunun yeni bir ivme kazandığını, özellikle ekonomik ve sosyal haklara saldırının emperyalist küreselleşme saldırısı kapsamında yeni boyutlara ulaştığını biliyoruz. Buna çeşitli bahaneler kullanılarak demokratik özgürlüklerin sınırlandırılması adım adım eşlik etti ve bu alandaki saldırılar 11 Eylül olayının ardından polis devletine kapsamlı geçiş boyutları kazandı. Ekonomik ve sosyal saldırılar zaten adeta otomatik bağlanmış biçimde kesintisiz olarak ve yeni yeni alanlara yönelerek sürüyor. Yakın yıllar için asıl yenilik demokratik hak ve özgürlüklere saldırı alanındadır. Ve bilindiği gibi "terör" söylemi bunun genel plandaki demagojik argümanıdır. Geride bıraktığımız yıl içinde İngiliz hükümetinin bu alandaki girişimleri ve AB üzerinden genelleştirilerek gündeme getirilen yeni uygulamalar, demokrasinin beşiği sayılan ülkede ve kıtada işlerin vardığı noktaya göstermektedir.

Bugünün konjonktüründen dayandıkları

sahte ve demagojik argümanlar ne olursa olsun, gerçekte sorunun temelinde emperyalist metropollerde ağırlaşan sosyal sorunlar ve bunun günden güne besleyip büyüttüğü sosyal hoşnutsuzluklar var. Burjuvazi mevcut tabloya ve tüm deneyimine dayanarak yarın şu veya bu biçimde patlak verecek olan sosyal mücadelelere şimdiden hazırlanıyor. Polis devletine geçiş uygulamaları temelde buna hizmet ediyor, buna hukuksal, kurumsal ve uygulamalı bir hazırlık anlamına geliyor. Dün yabancılar sorunu, bugün "terör tehdidi", yarın daha başka argümanlar kullanılacak, böylece geleceğin sosyal çatışmalarına hazırlık bu kılıflar altında adım adım fakat kesintisiz olarak sürdürülecektir.

Emperyalist metropollerde sosyal sorunların ağırlaşması rakamsal veriler üzerinden genişçe ortaya konulabilir. Fakat açığa çıkan dolaysız sosyal veriler bu tür bir teknik çabayı gereksiz kılıyor. AB'nin dümeninde duran iki ülkeden biri olan ve bu emperyalist projeden en fazla yarar bekleyenlerin başında gelen Fransa'da geride bıraktığımız yıl içinde AB anayasasının işçiler ve emekçiler tarafından belirgin bir tutumla reddedilmesi, bu sosyal verilerin en çarpıcı örneklerinden biri oldu. Bunun "sosyal" bir red anlamına geldiği, küreselleşme ve AB politikaları çerçevesinde emekçilere yöneltilen kapsamlı sosyal saldırılara sınıfsal bir yanıt olduğu konusunda pek az tartışma var. Aynı ülkede, Fransa'da, haftalar boyun süren "yabancı" gençlik isyanı ise, biriken sosyal ve kültürel sorunların bir başka yönünü, yine çarpıcı ve sarsıcı bir açıklıkta ortaya koydu. Fransa'daki durum Avrupa'nın tümü için bir aynadır gerçekte. Tarihsel alışkanlık ve gelenekleriyle uyumlu bir biçimde olaylar öncelikle bu ülkeden patlak vermiş, fakat gelecekte tüm ötekileri bekleyen gelişmelerin de bir ilk habercisi olmuştur. Sosyal sorunların ağırlaşması bakımından örneğin Almanya'nın gerçekte Fransa'dan bir farkı

yoktur. Almanya'da karşı koyma geleneği ve dolayısıyla saldırıları engelleme yeteneği zayıf olduğu için sonuçların birçok bakımdan daha da ağır olduğu bile söylenebilir.

ABD'de ise durum her bakımdan daha da kötüdür. Savaşın yeni bir batağa dönüşmesi Amerikan toplumundaki huzursuzluğu günden güne büyütüyor. Bush çetesinin hızla güç ve itibar kaybetmesi, peş peşe skandalların patlak vermesi, Amerikan yönetiminin tepesinde iç uyumsuzluk ve didişmelerin büyümesi (ki patlak veren skandallar önemli ölçüde bu didişmelerin ürünü olarak kamuoyuna yansıyor/yansıtılıyor), tüm bunlar Irak'taki batağın Amerikan toplumuna yansımaları olarak ortaya çıkmaktadır. Bazı iddialara göre savaşın mali faturası şimdiden 2 trilyon doları bulmuş durumda. Bu doğru ise eğer bunun çok geçmeden yaratacağı başka önemli sonuçlar da olacaktır. Elbette bu rakam bir yönüyle Amerikan ekonomisinin, özellikle de savaş sanayiinin çarklarının nasıl döndüğünü, tekellerin savaştan nasıl beslendiğini ve ne büyük vurgunlar vurduğunu da gösteriyor. Fakat öte yandan kamu fonlarının bir yıkım savaşında nasıl tüketildiğini de. Tekellerin semirmesiyle devlet bütçesine binen yükler iki farklı şeydir. Devletler kamu fonlarıyla savaş makinesini beslerken böylece sosyal harcamaları da kısmak zorunda kalmaktadırlar. Bunun muhakkak ki ABD için yıkıcı başka bazı sonuçları da olacaktır. Vietnam savaşının doları itibardan düşürdüğü (savaşın muazzam faturası bir noktadan sonra karşılıksız dolar basımıyla finanse edilmişti) ve onu altınla eşdeğer uluslararası para birimi olmaktan çıkardığı hatırlanırsa bu noktanın önemi daha iyi anlaşılır.

ABD toplumunda sosyal sorunların tüm öteki emperyalist metropoller kıyaslanamaz ağırlıkta olduğu genel olarak bilinmekteydi. Fakat geride kalan yıl içinde yaşanan Katrina kasırgası bu ülkedeki içler acısı sosyal sorunlar tablosunu ayrıca gözler önüne serdi ve "Amerikan rüyası" üzerine

çizilen pembe tablolara öldürücü bir yeni darbe vurdu. Muazzam bir zenginliğe ve örneğin askeri aygıtını seri biçimde kıtalararası hareket ettirebilecek denli devasa olanaklara sahip bu ülkede devlet, günler boyunca yüzbinlerce yoksul ve çaresiz insanın durumunu seyretmekle yetindi. Nihayet işe karıştığına ise bunu mağdurlara yardım için değil fakat mülkiyeti ve düzeni korumak üzere yaptı. Böylece tüm dünya, dünya imparatorluğu peşindeki bu haydut devletin ülkesindeki sorunlar tablosu ile kendi insanına yaklaşımını da uzun yıllar hafızalarda yer edebilecek bir vuruculukta görmüş oldu.

Latin Amerika'da sol dalga

Latin Amerika'daki siyasal gelişmeler tüm dünyada gitgide daha çok ilgiye konu oluyor. Venezuela deneyiminin yanısıra son yıllarda birbirini izleyen büyük kitle hareketleri ve bunun ürünü sol hükümetler serisi bu ilginin esas nedenini oluşturuyor. Geride kalan yıl içerisinde bu seriye Uruguay ve Bolivya da katıldı. Onları girmiş bulunduğumuz yıl içinde Meksika ve Peru'da yenilerinin izlemesi bekleniyor.

Yakın geçmişte Amerikancı faşist rejimlerin pençesinde kıvranan ve hala da neo-liberal ekonomi politikalarının ağır ve yıkıcı sonuçlarını yaşayan Latin Amerika kıtasında bir sol dalganın varlığı açık bir olgudur. Yalnızca son birkaç onyılıda yaşadıkları yönünden değil fakat tarihsel ve kültürel olarak da birbirine çok yakın Latin Amerika halklarının bu doğrultuda birbirinden yakından etkilendiği de bir gerçektir. Ülkeden ülkeye gerçekleşme tarzı çeşitli özgünlükler gösterse de sol koalisyonlar dizisi aynı zamanda bu tür bir etkileşimin ürünüdür.

Kıta ölçeğinde sola bu yöneliş hoşnutsuzluk içindeki kitlelerin bir çıkış arayışına işaret etmektedir. Bu basitçe bir parlamenter yöneliş değildir. Tersine, aslolan kitlelerin eyleme ve örgütlenmeye yönelen zengin hareketliliğidir. Parlamenter başarılar birçok ülkede bunun üzerine

gelmiştir. Kitlelerin hareketliliği bazılarında (Ekvator, Arjantin, Boliviya) zaman zaman halk ayaklanması boyutlarına ulaşmış, hükümetler ya da başkanlar devirmiştir. Kitle hareketliliğinin etkili bir örgütlenme ağıyla birleştirildiği ve tüm ötekilerden farklı bir deneyim örneği oluşturan Venezuela'da, Amerikancı darbenin 48 saate püskürtülmesi ve Hugo Chavez'in yeniden başkanlığa dönmesi, yine büyük bir kitle hareketliliği ve kararlılığı sayesinde olanaklı olabilmektedir.

Bütün bunlar beklenebileceği gibi tüm dünyada ilerici ve devrimci güçlerin Latin Amerika'ya daha bir özel ilgiyle bakmalarına yolaçıyor. '89 yıkılışın izleyen gerici atmosferinin henüz dağılmakta olduğu bir dönemde Latin Amerika halklarının bu ilerici yönelimleri daha bir dikkat çekiyor, sempatiye konu oluyor ve umutları güçlendiriyor. Bütün bunlar anlaşılır şeylerdir; fakat yaşananların yanlış değerlendirmelere ve dayanaksız hayallere konu edilmesi, özellikle parlamenter hayallere dayanak yapılması da bir tehlike olarak beliriyor burada. '90'lı yıllar içinde Türkiye'de "Brezilya İşçi Partisi deneyimi" üzerinden kurulan hayaller ve savunulan liberal görüşler (ki birleşik sol parti düşüncesi, daha somut olarak da ÖDP biraz da bunun ürünüydü), buna bizden bugün artık geride kalmış bir örnektir.

Üzerine bir zamanlar onca söz edilen, hatta incelemelere konu edilen bu "özgün" parti deneyimi, Brezilya'da beklenen parlamenter başarıyı sonuçta nihayet elde etti ve bundan çıka çıka sol dalgayla elde edilen politik gücün neoliberalizme kanalize edilmesi çıktı. Sözde "işçi önderi" Lula bugün Brezilya tekellerinin ve uluslararası finans çevrelerinin hizmetindedir ve boğazına kadar yolsuzluklara batmış bir hükümetin başındadır. Onu artık kendisine uzun yıllar boyunca sabırlı bir destek vererek büyük umutlarla iktidara taşımış emekçilerin çıkar ve özlemleri değil, fakat yalnızca Brezilya tekellerinin ihtiyaçları ve uluslararası

çaptaki hırslı girişimleri ilgilendiriyor.

Brezilya'da uç örneği yaşanan durum ülke özgünlüklerinin getirdiği farklar saklı kalmak kaydıyla öteki bir dizi ülke için de geçerlidir. Bunun şimdilerdeki yeni adayı ilk gezisini Küba'ya yaparak farklı bir imaj çizmeye çalışan Boliviya'nın yeni başkanı Evo Morales'dir. Son birkaç senedir büyük bir kaynaşma içinde bulunan ve bunu zaman zaman halk ayaklanmalarına vardırarak başkanlar kovduran Boliviya olayları içindeki yeri ve tutumu, Morales konusunda her türlü hayali olanaksız kılmaktadır.

Bunlar yeni moda deyimle "sosyal liberal" çizgide sıradan sosyal-demokrat hükümetler olmaktan öteye gidememektedirler. Yerli ve yabancı tekellerin çıkarlarına esası yönünden dokunacak güçleri bir yana buna bir parça niyetleri bile yoktur. Göz boyayıcı bazı reformlarla kitleleri oyalamak ve bu arada kitle hareketini dizginlemek temel misyonları arasındadır. Kendilerini başkanlığa ve hükümete taşıyan kitlelere bu ihanet örneğini daha önce Ekvador vermişti, ardından Brezilya verdi, şimdilerde Uruguay veriyor ve çok geçmeden de Boliviya'nın vereceği konusunda daha şimdiden ciddi belirtiler var. Koalisyon ortaklarından birini zamanında "efsanevi" sayılan Tupomalar'ın oluşturduğu Uruguay'daki sözde sol hükümet (Mart 2005'teki belirgin seçim başarısıyla başa gelmişti), bugün Latin Amerika'sındaki en Amerikancı yönetimlerden biridir ve neoliberal politikalar izlemektedir. Bu bile kendi başına çok şey anlatmaktadır.

Halihazırda Latin Amerika'daki tek özgün ve ilerici nitelikteki deneyim, Hugo Chavez liderliğindeki Venezuela'da yaşanmaktadır. Hugo Chavez'i bu ülkedeki kitlesel kabarış iktidara getirdi ve halen de kitle dinamizmi ayakta tutmaktadır. Kitlelerin bu militan desteği ve dinamizmi olmasaydı, iki yıl önce gerçekleşen Amerikancı darbeye bu iş çoktan son

bulmuş olurdu. Petrol fonları avatajını da kullanarak halkçı reformlar uygulaması, kendi deneyimlerini de gözeterek kitle örgütlenmesini ve hareketliliğini önemsemesi, ABD'ye kafa tutması ve bununla toplumun ezilen katmanlarını politize etmesi ve uyanık tutması, Küba'ya içtenlikle destek vermesi, kıta çapında sol ajitasyona yönelmesi vb. politikalarıyla Hugo Chavez, halihazırda gerçekten özgün bir ilerici deneyimin temsilcisidir ve bu yönleriyle özellikle de bugünün dünyasında sahiplenilmeyi hak etmektedir.

Fakat onun bu sınırlı ve akibeti henüz meçhul deneyimi konusunda herhangi bir hayale kapılmamak da büyük önem taşımaktadır. Bugünün Venezuela'sında modern burjuva toplumunun ana sorunu, yani temel sınıfsal bölünmesi ve çatışması çözülmemiş biçimde yerli yerinde durmaktadır. Sınıflar ve mülkiyet düzeni tüm görkemiyle ayakta. Petrol yağmasındaki payları sınırlanmış olsa da işbirlikçi büyük burjuvazi ve emperyalist tekeller ülkedeki iktisadi ve mali güç ve etkinliklerini esası yönünden korumaktadırlar. Daha da önemlisi, belli reformlardan geçirilmiş biçimiyle bugün dümeninde Hugo Chavez'in durduğu burjuva devlet aygıtı tüm varlığı ile yerli yerinde duruyor. Bu aygıtın ordu, bürokrasi, güvenlik ve diplomatik birimlerinde burjuvazinin sağlam köşe taşlarını elinde tuttuğundan da kuşku duymamak gerekir. Bugünkü sınırlı reform çizgisi aşacak her ciddi gelişme bu aygıtın gerçekte kimin elinde ve hizmetinde olduğunu da açığa çıkaracaktır.

Olayların zorlaması (ABD'nin kendisini düşürmeyi hedefleyen komploları ve işbirlikçi burjuvazinin sonu gelmeyen sabotajları ve direnişi) Hugo Chavez'i zaman zaman ileriye itse de onun halihazırda ne sınıflar ve mülkiyet düzenine, ne de burjuva devlet aygıtına dokunması sözkonusudur. Ne böyle bir niyeti ve dolayısıyla ne de buna dayalı bir perspektifi var. Bugünkü konumuyla o

kitlelerin yaşam koşullarını bir parça olsun iyileştirmeyi kuralsız emperyalist egemenlik ve yağmayı sınırlandırmakla birleştiren bir ilerici burjuva akımın temsilcisidir.

Dayandığı hareketin homojen olmadığı, düzen güçleriyle düzen karşıtlarını birarada içerdiği ve izlediği esnek politikayla bu heterojen güçleri dengelediği de bilinmektedir.

Fakat bu kararsız konum ve dengenin uzun dönemli olarak böyle sürmesi mümkün değildir. Venezuela'da temel çatışma er geç gündeme gelecektir. Sonuçta ya emekçi kitle hareketinin kabaran dalgası bugünkü çizgiyi aşarak mülkiyet ve sınıflar düzenini hedef alacak, devlet aygıtını parçalamaya yönelecek ve olaylar gerçek bir toplumsal devrime evrilecektir; ya da Amerikan emperyalizminin ve kıta gericiliğinin çok yönlü desteğine sahip burjuva karşı-devrimi kesintisiz biçimde kovaladığı başarıyı sonunda nihayet elde edecek, böylece Chavez'in sınırlı reformlarını silip süpürecektir. Bugünkü ara ve iğreti konumda uzun dönemli olarak durulamayacağını önemle gözönünde bulundurmak, Venezuela'da olup bitenleri anlamaya ve anlamlandırmaya çalışan her gerçek devrimcinin görevi olmalıdır.

Batılı emperyalistlerden İran'a karşı nükleer savaş tehdidi

Batılı emperyalistlerin ABD önderliğinde yeniden biraraya gelmelerinin ilk lanetli sonucu, İran'a karşı gündeme getirilmesi planlanan savaş olacak gibi görünüyor. Böyle bir savaş üzerine gitgide daha çok konuşuluyor ve bunun nükleer silahların da kullanılacağı bir savaş olacağı bizzat savaş komplocularının hizmetindeki kalemler tarafından açıkça dile getiriliyor. Bu yönde yoğun hazırlıkların, planlamaların ve tatbikatların yapıldığı da biliniyor.

Bu saldırı tehdidi ve hazırlığı emperyalistler tarafından İran'ın nükleer silah edinme kararlılığı ile

gerekçelendiriliyor. Kendileri boğazlarına kadar nükleer silahlarla donanmış bulunan ve bununla tüm dünyayı tehdit edenler, gerektiğinde amaçları doğrultusunda bunu kullanmaktan çekinmeyeceklerini açık açık ilan edenler, bu tür tehditler karşısında denge oluşturmak üzere nükleer silah edinmek isteyen bir ülkeyi, üstelik bizzat nükleer silah kullanma yoluna giderek engellemeyi düşünebiliyorlar. Emperyalist dünyanın günümüzdeki arsız ikiyüzlülüğü ve çifte standardı artık bu düzeyde kendini gösterebilmektedir.

İran'ın nükleer silah edinme kararlılığı burada bir temel etken olsa bile İran'a yönelik bu savaşın tek hedefi basitçe onun bu silahları edinmesini engellemek değildir elbet. İran büyük petrol ve doğal gaz kaynaklarıyla çok önemli bir ülke olmakla kalmıyor, aynı zamanda Ortadoğu, Kafkasya ve İç Asya'nın, yani dünyanın en önemli petrol ve doğal gaz havzalarının da tam orta yerinde bulunuyor. Yani çok önemli bir jeostratejik konumu da işgal ediyor. Bu konumda bulunan ve neredeyse 30 yıldır Amerikan emperyalizmi ile sorunlu olan bu ülkenin artık nihayet saldırı hedefi haline getirilmesi şaşırtıcı değildir.

Buradaki zamanlamada İran'ın nükleer silah edinmeye çok yaklaşmış olmasının elbette belirleyici bir payı vardır. Zira İran bu silahı edinirse ona dış geçirmenin, onu çeşitli baskı ve tehditler altında istenen yöne yönlendirebilmenin çok daha zor olacağını biliyor batılı emperyalistler. Düne kadar Avrupalı emperyalistler ABD'yle sorunlu konumunu kullanarak İranla kârlı iş ve ticaret ilişkilerine giriyorlardı ve karşılığında da İran'a manevra olanakları sunuyorlardı. Oysa İran bir dönemdir daha çok Rusya ve Çin'le ekonomik, ticari ve teknolojik ilişkilerini geliştirmektedir. Bu ülke Rusya için son derece kârlı bir silah pazarıdır halihazırda. Hızla büyüyen ekonomisinin ciddi enerji ihtiyacının önemli bir bölümünü İran üzerinden karşılamayı hedefleyen Çin'in de İran'la

ilişkileri hızla gelişmektedir. Bu koşullarda nükleer silah edinecek bir İran'ın batılı emperyalistler karşısında hareket kabiliyeti daha da artacak, onlara bağımlılığı da gitgide azalacaktır. Bütün bunların Avrupalı emperyalistleri de rahatsız ettiği ve bu nedenle İran konusunda ABD emperyalizmi ile ortak davranmaya ittiği görülüyor. Özetle İran'a yönelik savaş tehdidi, bu ülkeyi ele geçirmek gibi temel bir emperyalist amacın ürünü olarak çıkıyor karşımıza.

Bunlara temel önemde bir faktör olarak İsrail'i de eklemek gerekiyor. İsrail kurulduğundan beri ve halen batılı emperyalistlerin ortak tabusudur. Birçok konuda ayrı düşseler de İsrail konusunda her zaman paralel bir hassasiyet göstere gelmişlerdir. Zira siyonist kimliği ile İsrail onların elinde Ortadoğu halklarının bağına dayatılmış bir hançer gibidir. Bununla Ortadoğu üzerindeki hakimiyetlerini çifte yönlü olarak sürdürebilmektedirler. Bir yandan doğrudan İsrail tehdidiyle ve öte yandan İsrail'e karşı sözüm ona koruyucu denge oluşturarak.

En modern biçimde donanmış bir savaş makinası olan İsrail aynı zamanda Ortadoğu'nun tek nükleer gücüdür. Onu geçmişte bu silahlarla donatanlar İran'ı bugün bundan yoksun bırakmaya çalışan aynı batılı emperyalist güçlerdir. İran'ın nükleer silah edinmesinin İsrail'in bu alandaki tekelinden gelen tehditkarlığını etkisizleştireceğini düşünmekte ve bunu istememektedirler. İsrail ise bunu hiçbir biçimde istememekte ve engellenmesini kesin bir biçimde tüm batılı emperyalistlere dayatmaktadır. Dahası bugünkü konumu ve olanaklarıyla İsrail böyle bir dayatmanın karşılığını batılı emperyalistlerden alabilecek durumadır.

Son bir nokta ise Irak'taki gelişmelerdir. Öteki her bakımdan tartışılabilir olsa bile Irak direnişinin işgali ABD için bir batağa dönüştürmekle kalmayıp emperyalistlerin şu veya bu ülkenin üstüne rastgele çullanma heveslerine de önemli bir darbe vurduğu

tartışmasızdır. Bugün emperyalistlerin İran'a karşı savaşı bir nükleer savaş olarak tasarlamalarının gerisinde bile Irak direnişinden alınan darbenin dersleri vardır. Emperyalist şefler Irak'ı dünya halkları için kötü bir örnek olmaktan çıkarmakta İran'ı yıkıma uğratabilecek kolay bir nükleer operasyonun temel önemde bir rol oynayacağını düşünüyor olmalı. Fransız emperyalizimini başkanlık koltuğunda temsil eden adamın durduk yere "teröre karşı nükleer silah kullanma hakkımızı saklı tutuyoruz ve gerektiğinde bunu kullanmaktan sakınmayacağız" demesinin başka ne anlamı olabilir? Nükleer silah herhangi bir "terör" hücrelerine ya da grubuna karşı değil ancak bir ülkeye ve halka karşı kullanılabilir. Bu böyle olduğuna göre ABD ile suç ortaklığını girmiş bulunan Fransız liderinin gerçek kastı yeterince açık olmalıdır. Özellikle de bu sözler İran krizinin şiddetlendiği bir sırada ve yeni bir askeri doktrin çerçevesinde sarfediliyorsa.

İran'a saldırı hazırlıkları ve Türkiye

İran'a yönelik bir emperyalist savaşın ana üssünün Türkiye olacağından en ufak bir kuşku duyulmamalıdır. Aynı şekilde buna ilişkin pazarlıkların şimdiden bağlandığı konusunda da. Eğer bu pazarlıklar bugüne kadar bağlanmamış olsaydı İran'a saldırının bu denli çok sözünün edildiği bir dönemde Türkiye'yi yönetenler üzerinde bir baskı olurdu ve bunun ilk sonuçları da kendini ekonomi üzerinden, daha somut olarak da borsalar üzerinden gösterirdi. Oysa ortada büyük bir sükunet var ve borsalar rekor kırmaya devam ediyor. Zira tümü de Amerikan emperyalizminin elinde aynı zamanda etkili birer siyaset silahı olan finans kurumları Türkiye'ye desteklerini tam olarak sürdürüyorlar. Bütçe ve dış ticaret açıklarını finanse eden ve borç çevrimini kolaylaştıran sıcak paranın İstanbul borsasına akışı da

sorunsuz sürüyor. Demek ki pazarlıklar ayrıntıda belki değil ama prensipte kesin olarak bağlanmış durumda.

Türkiye'yi yöneten işbirlikçiler güruhu yakın zamanda güncelleştirdiği "Siyaset Belgesi" üzerinden zaten yolunu bütün açıklığı ile çizmişti. İsrail ile en ileri düzeyde yeniden pekiştirilen ilişkiler ile en üst düzeyde Amerikan heyetleriyle görüşmelerin kamuoyuna yansıyan havası uygulamanın da bu yönde olduğunu göstermekteydi. Bu konuda ülkeyi yönetenler arasında ciddi herhangi bir sorunun çıkması da beklenmemelidir. İlk izlenen politika saptanan bir "milli siyaset" in gereği olduğu için ve ikinci olarak, Amerikan desteğini almak ve böylece iktidar yapısındaki konumlarını güçlendirmek için başta ordu ve hükümet olmak üzere tüm işbirlikçiler takımı birbiriyle yarışacağı için. Batılı emperyalistlerin İran politikasında anlaşmış olmaları ise hem manevra olanağı bırakmamakta ve hem de "uluslararası camia" söylemleriyle emperyalizme suç ortaklığını mazur gösterme olanağı sağlamaktadır.

İran'a yönelik vahşi bir emperyalist yıkım savaşının engellenmesi bugün tüm dünya için en önemli ve öncelikli gündem olmak zorundadır. Bu böyle bir savaşın ana üssü olacak bir ülkenin halkı ve devrimcilerini bekleyen görevin olağanüstü anlamına ve önemine de işaret etmektedir. Gecikmeksizin bu sorunu işçilerin ve emekçilerin gündemine sokmak, Türkiye'nin saldırı üssü olarak kullanılacağı bir emperyalist yıkım savaşına karşı toplumda büyük bir duyarlılık ve etkili bir muhalefet örgütlemek, devrimcilerin bugün en temel ve en öncelikli görevidir. Bu aynı zamanda elimizdeki sınırlı özgürlükleri ve mevzileri savunmak mücadelesi anlamına da gelecektir. Zira bu çapta bir savaşa yataklık ve suç ortaklığı edecek bir rejim bu vesileyle bütün bunları ortadan kaldırmak yolunu da tutacaktır.

Deneyimler ışığında siyasi poliste, mahkemede ve zindanda tutum

Geçen yüzyılın başında olduğu gibi bugün de her yönüyle düzen dışı olmak, örgütsel bakımından onun denetimi ve icazeti dışında konumlanmak, böylece siyasal faaliyetini ve mücadelesini her durum ve koşulda güvence altına almak, ciddi devrim partilerinin temel ilkelerinden biri olmaya devam ediyor. Bu çerçevede gerici burjuva sınıf devleti karşısında illegal temel üzerinde konumlanma öznel bir tercih olmayıp nesnel koşulların dayattığı bir gereklilik ve zorunluluktur. O halde kapitalist sistemi ve onu ayakta tutan burjuva devlet aygıtını zora dayalı bir devrimle yıkmayı amaçladıklarını açık biçimde ilan eden komünistlerin, yıkmak istedikleri düzenin ve devletin sınırlarına hapsolmaları hiçbir biçimde söz konusu olamaz. Geleneksel olarak burjuva demokratik özgürlüklere ve bu çerçevede burjuva hukukunun meşruiyetine bir ölçüde katlanmak zorunda kalan batılı kapitalist metropoller de dahil olmak üzere burjuva devletlerin gitgide çıplak polis devletine dönüşme yönünde ilerlediği bir sürecin içindeyiz. Günümüzün bu uluslararası koşulları gözönüne alındığında, burjuva legalitesinin dar ve iğreti sınırlarına kendini hapsedmenin ölümcül tehlikeleri, dolayısıyla düzen dışı bir devrimci örgütsel konumlanmanın anlamı ve ilkesel önemi, dünya devrimci hareketinin geneli için olmak üzere, gitgide daha da artmaktadır.

Düzen karşısında illegal konumlanma, ondan ibaret olmamakla beraber gizlilik kurallarını da şart koşar. İlk, kapitalist devletlerin, düzeni yıkmayı stratejik temel hedef kabul eden parti ya da örgütlere yaşam hakkı tanımamak için en aşağılık olanları dahil olmak üzere her yola başvurdukları gerçeği var. Öte yandan ücretli kölelik zincirlerini parçalayıp proletaryanın devrimci iktidarını kurmak için mücadele eden

komünistlerin önünde de, devrimci bir işçi ve emekçi hareketi dalgası kabaranaya kadar örgütsel varlığını geliştirerek muhafaza etmek ve böylece siyasal faaliyetini kesintisiz ve kısıntısız olarak sürdürmek gibi hayati önem taşıyan sorun var. Bu ise, legal alanın etkin bir şekilde ve çok yönlü olarak devrimci istismarını hiçbir biçimde ihmal etmeksizin, örgütsel varlığını ve çalışmasını devrimci illegalite temelinde geliştirmeyi zorunlu kılmaktadır. Bunu başarmanın en temel yollarından biri ise devletin siyasi polisine, cüppeli-üniformalı zorbalarına, ajan-provokatörlerine, işkencesine, kısacası bütün kirli savaş kurumlarına ve uygulamalarına, saldırılarına/oyunlarına karşı uyanık olmaktan ve sağlam durmaktan, bu alanda bilinçli bir tutum ve çabayla sürekli ustalaşarak, sömürü düzeni ve mülk sahibi sınıflar adına sergilenen bu kirli oyunları sistemli biçimde boşa çıkarmaktan, etkisiz kılmaktan geçiyor.

Narodniklerden öğrenen Bolşeviklerden öğrenmek

Pek çok alanda olduğu gibi işkencede/sorguda alınacak tutum ile düzenin mahkemelerinde izlenecek yol/yöntem konusunda da Bolşevikler zengin deneyimlere sahiptiler. Çarlık despotizmi Bolşevikleri daha çok Sibirya'nın uzak köşelerine sürgün ederek cezalandırdığı için, zindan deneyimleri ise sınırlıdır.

Kuşkusuz ki, bugün partililer işkencede, mahkemede, zindanda takınacakları tutumlar konusunda bir açıklığa sahiptiler. Partimizin Kuruluş Kongresi belgelerinde de konuya dair vurgular son derece nettir. Ancak bu durum Sosyalist Ekim Devrimi'ne önderlik eden Bolşevik partisinin deneyimlerinin incelemenin önemini hiçbir şekilde ortadan kaldırmıyor. Bugün sınıf düşmanlarımızla

çatışmanın göğüs göğüse yaşandığı tutsaklık alanlarında alacağımız tutumları netleştirmiş olmamız, diğer devrimci deneyimlerin yanı sıra Bolşevik partisinden, bu partinin “buzu kırıp yolu açan” pratiğinden bize kalan mirasın da önemli bir payı vardır. Bolşeviklerin illegal çalışmasını anlatan bir broşürden (*Bolşeviklerin İlegal Çalışması/ Solomon Isayevich Tchernomordik*) yararlanarak bu alandaki deneyimlerin bir kısmına değineceğiz.

“Bugün hakimiyetimiz altında olan Çarlık Gizli Servisi (Okhrana) ve polis idaresinin tanıklıkları, yeraltı mücadelesine bulaşıp da Okhrana ajanları tarafından sistematik olarak takip edilmeyen neredeyse bir tek Bolşevik dahi olmadığını gösteriyor...” Devrimin ele geçirdiği Çarlık arşivleri sayesinde açığa çıkan bilgiler, Okhrana adına çalışan ajan-provokatörlerin bu yaygın takipte özel bir rolleri olduğunu göstermiştir. “Çarlık Okhrana arşivleri; takma isimlerle kayıtlara geçmiş olan bu ajan provokatörlerin, (çoğu, dikkatli araştırmalardan sonra açığa

çıkarıldı) örgütün faaliyetleri hakkında kapsamlı bilgi verdiklerini, üstelik, Okhrana'nın faaliyetlerini gizlemek için, parti içindeki takma isimleri ile kendi çalışmaları hakkında rapor da verdiklerini gösteriyor...”

Çarlık rejiminin zorbalığı Bolşeviklere geri adım attırmak bir yana, kavgada daha da ustalaşmalarını, yeni örgütsel biçimler geliştirmelerini sağlamıştır. Nitekim, “ne Okhrana'nın örgüt dışındaki ajanlarının ne de ajan provokatörlerinin (örgüt içi ajanlar) topladığı bilgiler, örgütün tamamen açığa çıkmasına yetmedi. Bu bilgiler, barbar ve kanlı Çarlık rejimi altında bile en fazla, gizli polisin Bolşevikler üzerinde baskı kurabilmesine, hapis ve sürgün cezalarına gerekçe olabildi...”

Bolşevik partinin illegal faaliyetlerini örgütleme sistemi öylesine sağlamdı ki, dedektif ve ajan-provokatörlerin en fazla tek tek işleri ya da çalışmanın dış görünüşlerini öğrenebiliyordu. Sınıf savaşını Ekim Devrimi ile taçlandıran Bolşevikler, hiçbir takibatın partinin misyonunu yerine getirmesine engel olmayacağını dosta düşmana göstermişlerdir.

“Rus Bolşevikleri kendilerinden önceki devrimci kuşağın Çarlıkla mücadelede kazandığı zengin deneyimlerden çok şey öğrendiler. Bolşevikler, teori, program ve taktik alanlarında 1870'lerdeki Narodnik (popülistler) ve Narodnaya Volya (Halkın İradesi) hareketlerinden kalan ideolojik mirası reddedip, kendilerini tümüyle Marks ve Engels'in öğretileri üzerine kurulmuş devrimci proleter sosyalizm temelinde konumlandırmakla birlikte, seleflerinin; özellikle de Halkın İradesi üyelerinin yer altı faaliyeti ve mahkemedeki kendilerini kontrol etme konularındaki deneyimlerinden yararlanmışlardır...”

Çarlık rejimi, devrimci mücadeleye katılan militanları önceleri toplu şekilde yargılıyordu. Duruşmalar genelde yargılanan devrimcilerin sayısı ile ifade ediliyordu; “193'ler Duruşması”, “50'ler Duruşması” gibi. Başta sıradan yargıçlar tarafından (bir dönem sonra siyasi davalar askeri mahkemelere veya “mülk sahiplerinin temsilcilerinden”, yani emekçilerin can düşmanlarından oluşan mahkemelere aktarılmaya başlandı) yürütülen davalar

Broşürün yazarı hakkında:

Solomon Isayevich Tchernomordik (1880-1943) Bolşevik Partinin kurucu üyelerinden biriydi. 1902'den itibaren devrimci hareket içerisinde aktif yer aldı. Smolensk'te bir memurun oğlu olarak doğdu. Moskova Üniversitesi'nde Doğa Bilim ve Tıp okudu. Öğrenimi Çarlık makamlarının işkence ve tutuklamaları yüzünden sürekli kesintiye uğratıldı. 1905 Devrimi'nde yer aldı. Birinci Emperyalist Paylaşım Savaşı sırasında İran cephesinde ordu doktoru idi. 1917 devriminden sonra Halk Sağlığı ve Çalışma Komiserliği hizmetinde çalıştı. 1919'daki iç savaş sırasında Kızıl Ordu'nun Tıp servisinde çalıştı. Güney cephesinde Tifüs hastalığı ile mücadele etti. 1922-1924 arasında Moskova'daki Devrim Müzesinin yöneticisiydi. Daha sonra, SSCB Kızıl Haç ve Kızıl Hilal'de çalıştı. 1938'den, 1943'deki ölümüne kadar Bilimler Akademisi Tarih Enstitüsünde kıdemli üyeydi.

genelde kalabalık oluyordu. Hatta bu tür duruşmalarda kimi zaman yargıçları etkilemek de mümkün olabiliyordu. Örneğin, General Trepov'u öldürme girişiminde bulunan Vera Zasuliç'in yargılandığı davada, jüri tarafından verilen karar, Zasuliç'in suçlu olmadığı yolunda idi. Dolayısıyla devrimcilerin bu tür duruşmalarda yaptıkları siyasi savunmalar büyük bir politik etki yaratıyordu. Kuşkusuz ki, savunması jandarma şiddetiyle engellenen pek çok devrimci vardı, ama bu saldırganlık yaratılan politik etkiyi ortadan kaldıramıyordu. Devrimci Narodnikler mahkemelerde genelde kişisel yönden kendilerini savunma ihtiyacı duymuyorlardı. Bunun yerine mahkemeleri, Çarlık despotizmini, sömürüyü, zulmü teşhir edip kitleleri mücadeleye çağırarak için bir kürsü olarak kullanma yoluna gidiyorlardı. (Öte yandan Narodnikler, örgüt üyesi olduklarını ifade ederek savunmaya başlamayı tercih ediyorlardı, bunu politik yönden önemli görüyorlardı.)

O dönemler pek çok devrimcinin yaptığı etkili savunma uzun yıllar konuşulmuş, devrimci kuşakların yetişmesine katkıda bulunmuştur. Etkisi yıllar boyu süren konuşmalardan biri, dokumacı Piyotr Alekseyev tarafından "50'ler Duruşması"nda yapılan sınıf bilinci yüklü konuşmadır.

"Sophie Bardin tarafından örgütlenen bir çevrede özümsemişi Narodnik öğretilere rağmen, sınıf içgüdüsü, bütün Narodnik dogmaların üstesinden gelmişti. Devrimci hareketin tarihinde ilk kez Rus kapitalizminin korkunç sömürsünün ve çarlığın siyasi baskılarının izlerini taşıyan, sınıf bilincine sahip bir işçi mahkemede konuşmuş oldu. Alekseyev Çarlık yargıçlarının karşısına sömürü nedeniyle yıkılmış zavallı bir işçi olarak değil, işçi sınıfının düşmanlarına yaşadıklarının faturasını çıkartan devrimci bir işçi olarak çıktı."

Duruşmayı izleyen avukatlardan birine göre, Alekseyev'in konuşması kamuoyu ve gardiyanlar üzerinde öyle bir etki yaratmıştı ki hepsi aptallaşmıştı. "Eğer Alekseyev arkasına dönüp, sanık kürsüsünü terk etseydi, hiç kimse onu durduramazdı. Herkes öylesine şaşkındı..."

Bu konuşmanın en dikkate değer yanı, o

zamanlar baskın olan ve siyasi özgürlükler için mücadeleyi küçümseyen Bakuninci fikirleri aşan bir içeriğe sahip olmasıdır. Zira Alekseyev, çıkış yolu için yapılacak ilk şeyin, kapitalistlerin yanında olan otokrasinin yıkılması olduğunu söylemiştir.

Tchernomordik'e göre, "ifade edilen fikir cesur bir yenilikti." Kapitalist sömürünün vahşi boyutunu gözler önüne seren, çarlık despotizmini teşhir eden ve buna karşı çarlığın yıkılmasını "çıkış yolu"nun ilk adımı olarak gösteren Alekseyev'in konuşmasının binlerce kopyası, esaslı bir ajitasyon broşürü olarak on yıllar boyunca elden ele dolaşmıştı.

Bolşeviklerin Narodniklerden devrildikleri bir diğer önemli miras, uzun yılların zorlu mücadelesinden süzülen, siyasi polis karşısında takınılacak tutuma dair deneyimlerdir. Bu deneyimin en özlü ifadesi, 1870'lerin sonlarının olağanüstü devrimci örgütçüsü, illegal Halkın İradesi Partisinin üyesi Aleksander Mikhailov'un vasiyetnamesinde görülür:

"Kardeşlerim; sizlere duruşma öncesi delil vermeme de değişmez bir yöntem kullanmayı vasiyet ediyorum. Dahası, sorgu altındayken suçlama ne kadar açık olursa olsun, gizli servisin raporları ne kadar açık görünürse görünsün herhangi bir beyanda bulunmayı reddetmenizi şiddetle tavsiye ediyorum. Bu sizi pek çok hatadan koruyacaktır."

Bu vasiyet Bolşevikler için de yol gösterici olmuştur. Örneğin Çarlık zulmüne karşı verilen mücadelede uzun yıllar içinde edinilen tecrübeler, Bolşevikleri, "en iyi politikanın sorulan soru ne olursa olsun, cevap vermeyi reddetmek olduğu sonucuna ulaştırmıştır."

Politika net olduğu halde bazen ciddi hatalara düşülebilir

"Bolşevik Parti, Çarlık rejimi boyunca üyelerine sorgu esnasında ne türden olursa olsun delil vermeyi öğütledi."

"Delil vermeyi reddetme taktikleri Bolşevikler için ölçülmesi mümkün olmayan ızdırapları içeriyordu. Ama bu sadece vücudun ızdırabıydı. İşkencecinin, işkence ve azapları Bolşeviklerin devrimci onuruna"

hiçbir leke süremedi. Tersine işkence altındayken delil vermeyi reddetmek, devrimcinin yürekliliğinin ve düşmana karşı takındığı küçümseyici tavrının bir ifadesi idi.”

Partinin verdiği öğütlere rağmen Bolşevik militanların kimi zaman yanlış tutumlar içine girmesine, bunun sonucunda parti örgütü ve faaliyetinin zarar görmesine tanık olunmuştur. Aslında bu yanlışların önemli bir kısmı, düşman karşısındaki zaaftan çok, partiyi ya da yoldaşları koruma kaygısından kaynaklanıyordu. Bu hataya daha çok genç ve deneyimsiz militanlar düşebiliyordu.

Tutuklu Bolşevik militan genelde Okhrana ajanının şu türden söylemleriyle karşılaşır: *“Şu tarihte, şu saatte, şu yerdeydin. Gazete kâğıdına sarılı, şöyle şöyle bir paket taşıyordun. Orada şu saatten şu saate kadar oturdun, falanca saatte oradan ayrılıp, falanca yere gittin...”* Ajanın iddialarının bir kısmı, eğer izlenen bir devrimci tutukluyla ilgiliyse, genelde doğru bilgileri içerirdi. Bu ise kimi zayıf unsurların çözülmesine yol açardı. Bazı militanlar ise, ajanın delillerini çürütecek deliller öne sürmeye çalışırken çelişkilere düşer ve Okhrana'nın delillerinin doğruluğunu pekiştirirlerdi.

Benzer durumlar, zayıf unsurların verdiği ifadelerin (nasıl olsa biliniyor diye) “samimi itirafı” ile bir kısmını kabul edip diğerlerini çürütme çabası sırasında da ortaya çıkabiliyordu. *“Samimi beyanlar ve ajanların ‘delillerini’ çürütme girişimleri talihsiz sonuçlar yaratmıştır. Bunlar Okhrana'nın durumun karışıklığını çözmesine, yeni tutuklamalar için ipucu elde etmesine ve örgütün tamamen yok edilmesi amacına hizmet etmiştir... Bir devrimcinin samimi beyanatta bulunması genellikle onun politik ölümünün başlangıcıydı. Okhrana, bu samimi itirafı tutukluyu örgütü karşısında küçük düşürmek ya da Okhrana ajanı olmaya davet etmek için kullanırdı.”*

Yani sonuç, genelde umulanın tersi yönde oluyordu.

Bolşevik militanların düştüğü bir diğer hata, ajanların topladığı bilginin, bir itirafçının ya da zayıf düşmüş bir unsurun verdiği delilleri üstlenerek yoldaşlarını koruma girişimidir. Tamamen iyi niyetli bir

yaklaşım olmakla birlikte, sonucu genelde yıkım oluyordu. İthamları kabul etmeyi zaaf ve çözülme sayan Okhrana ajanları, tutukluyla daha bir yüklenirlerdi. Artık amaç, tutuklunun verdiği ifadeyi dayanak yapıp, onu itirafçı olmaya zorlamaktı.

Okhrana ajanları, zor duruma düşürebildikleri tutukluların karşısına genelde şuna benzer bir vaazla çıkarlardı: *“İfaden samimi olsa da, hatta mahkeme hafifletici sebepler bulsa da, lehinde karar veremez. Seni çeşitli cezalar bekliyor. Öte yandan yoldaşların senin itiraf ettiğini duyduklarında devrimcilerin gözünde alçalacaksın, belki de seni öldürecekler. Evet, kötü durumdasın. Fakat seni kurtaracak bir yol var: Gel bizimle çalış. Senden çok fazla şey beklemiyoruz. Örgütte kalıp çalışmalarına devam edebilir ve bu arada bizi bilgilendirebilirsin. Eğer kabul edersen, ifadeni sır olarak saklamaya, seni özgür bırakmaya ve korkunç akıbetinden korumaya hazırız.”*

“Daha zayıf bir yoldaşın ‘samimi itirafı’ esnasında verdiği deliller yüzünden zorlanan tutuklunun, delillerin doğruluğunu kabul etmek zorunda kaldığı veya karşı delil öne sürerek daha güç duruma düştüğü de olmuştur. Genellikle, tutuklu niyetlerin en iyisiyle bütün suçu yüklenerek yoldaşlarını bu işten uzak tutmaya çalışmıştır. Ama bundan iyi bir sonuç çıkmamıştır... Yoldaş bu tutumuyla hiç kimseyi koruyamamış, tersine kendini itirafçıların delillerini doğrulayacak çelişkiler içinde güç duruma sokmuş, kendisinin itirafçı olma riskini arttırmış, ya da en azından kendini Partinin gözünde küçük düşürmüştür.”

Bazı samimi Bolşevik militanlar bu türden hatalara düştükleri için, haklı olarak haklarında oluşan şaibeyi ortadan kaldırmak uğruna büyük emekler harcamak zorunda kalmışlardır.

İşkencecilerle diyaloga girmek, tuzakların en büyüklerinden; *“Bir devrimcinin moral olarak çöküşünün ilk adımı, düşmana duyulan tiksinti ve nefret ateşinin bir an için de olsa sönmesidir.”* Günümüzde olduğu gibi Okhrana ajanları da sadece kaba işkence yöntemleriyle iş görmüyorlardı. Bilinen papaz/cellat ikilemini de yaygın şekilde

kullanıyorlardı. Hatta Moskova Okhrana'nın şefi Zubatov, tam teşekküllü bir 'eğitilmiş Okhrana ajanları' birimi kurmakla ünlüdür.

"Eğitilmiş ajanlar" papaz kılığına girip sahte bir "içtenlik"le Bolşeviklerin karşısına çıkıyorlardı. Bu tuzağa kapılan bir çok devrimci hiç ummadığı durumlara düşebilmiştir. (Belirtmek gerekir ki, günümüzde siyasi polis kaba işkencenin yanı sıra, gitgide papazlık yöntemlerine daha çok ağırlık vermeye başlamıştır. Gözaltı yaşayan yoldaşların son yıllarda aktardıkları deneyimler, işkencecilerin bu alanda da ciddi bir uzmanlaşma içine girdiğini gösteriyor.)

"Okhrana ajanları tutuklu devrimcilerle yaptıkları bu 'tartışmalar'dan devrimci örgüt elemanları hakkında çalışabilmelerini sağlayacak değerli malzeme topladılar. Bu 'özgür ve kolay' konuşmalardan sonra, Okhrana ajanı 'asıl işe' geçer. Sorgu başlar. Eğer tutuklu sorgu başlamadan önce ajanın kendisini 'konuşmanın' içine çekmesine izin vermişse işin yarısı tamam demektir."

Devrimci tutuklu deneyimsizse, işkencecinin yarattığı "yapay atmosfere" aldanabilmektedir. Sanki karşısında bir işkenceci değil de bir insan varmış yanılsamasına düşebilmektedir. Oysa bu tür hatalara düşerek onurunu kaybeden devrimciler, diğer deneyimler bir yana, daha 19. yüzyılın sonlarında Aleksander Mikhailov'un "... herhangi bir beyanda bulunmayı reddetmenizi şiddetle tavsiye ediyorum. Bu sizi pek çok hatadan koruyacaktır..." vasiyetine uyabilselerdi, böylesi bir akıbete uğramaktan kurtulabilirdi.

Gizlilik kurallarına dışarıda olduğu gibi içerde de uymak gerek

"Okhrana, Bolşeviğin hapisteki hayatını ve davranışlarını keşfetmeye çalışırdı. Bu amaçla ajanını, eğer ortak hücreye konmuşsa Bolşevik'le aynı hücreye ya da Bolşevik tek başına hücreye kondursa yan hücreye yerleştirirdi. Tutuklunun acemiliğine, boş boşazlık edebileceğine veya hapiste gizlilik kurallarını ihlal edeceğine güveniyorlardı."

Rejimin bekçi köpeği ajanlar, işkencede direnen Bolşevik militanın peşini zindan da

bırakmazlardı. "Dost" görünerek onunla arkadaş olmaya, faaliyetin detaylarını öğrenmeye çalışırlardı. Bolşevik'le aynı hücrede uzun süre kalan deneyimli bir ajan, şüphe çekici davranışlardan uzak durabilmişse, bazen bu girişimden sonuç alabiliyordu. Örneğin kimi zaman Bolşeviği "dışarı" mektup yollamaya ikna edip sonra da bu mektupları alıkoyarak duruşmalarda delil olarak kullandılar.

Özellikle deneyimsiz genç devrimciler cezaevinde gizlilik kurallarının gerekli olmadığı yanılgısına düşebiliyordu ki, Okhrana ajanları da bu zaaf üzerine oynayabiliyorlardı. *"Daha çok Bolşevik tek başına hücre hapsindeyken ajan yandaki hücreye yerleşirdi. Bolşevik hücreye konur konmaz, yan hücreden siyasi tutukluların tarzında parmak uçlarıyla sinyal göndermeye başlardı: 'Adın ne, hangi davadansın, nasıl tutuklandın, seninle başka kimler tutuklandı'. Gizli örgüt çalışmasında yeterince deneyimi olmayan acemi, kendisiyle 'muharebe' içinde bulunan kişinin bir yoldaş olduğunu düşünüp, zokayı yutardı."*

Bolşevikleri izleyenler sadece tutuklularla aynı hücrelere yerleştirilen ajanlardan ibaret değildi. Bunlarla birlikte gardiyanlar, hapisane müdürü ve yardımcıları da Bolşevikleri yakından izler, ulaşabildikleri bilgileri Okhrana'ya rapor ederlerdi. *" 'Bir Bolşevik, gizlilik kurallarına içerde de 'dışarıda' olduğu kadar sıkı sıkıya bağlı kalmalıdır' genel kuralı işte bu nedenler yüzünden oluşturulmuştur."*

Siyasi savunma ve Lenin'in öğütleri

Maksim Gorki'nin "Ana" romanının sonuna yakın etkili sahnelerinden biri hep hatırlanır. Bolşevik partinin ileri kadrolarından işçi Pavel'in annesi, oğlunun mahkemede yaptığı konuşmanın illegal basılan metinini bir bölgeye götürürken trende tutuklanır. Saldırıyı yiğitçe karşılayan ana, jandarmaya rağmen olayı merakla izleyen yolculara hitap ederek çarlık zulmünü teşhir eder. Bu sahne, Bolşevik militanların siyasi savunmalarını nasıl etkili bir şekilde kullandıklarını gösterir.

Bolşeviklerin Narodniklerden devraldığı bir diğer miras ise mahkemelerde yapılan siyasi savunmaları broşür/bildiri şeklinde basıp yaygın bir şekilde dağıtmaktır. “Konuşmalar illegal basında çıkıyor ve dolayısıyla geniş kitleler arasında elden ele dolaşıyordu. Bu konuşmalar mükemmel ajitasyon malzemesi olarak kullanılıyordu. Ve tüm bir devrimci kuşak onlarla eğitilmişti.”

Bolşevik militanların çoğu siyasi savunma yapıyordu. Dolayısıyla mahkeme konuşma metinleri, bir dönem için partinin en etkili propaganda materyalleri olmuştur. “Tutuklu bulunan Bolşeviğin tüm davranışlarını devrimin, işçi sınıfının ve sınıfın partisinin çıkarları belirliyordu. Bolşevik sorgu sırasında Partinin çıkarı için delil vermeyi reddediyordu. Duruşmada tutukluluk kürsüsünü sınıfın düşmanlarını ele vereceği ve geniş kitlelere Partisinin program ve taktiklerini ilan edeceği kürsü olarak kullanıyordu.”

O dönemin Rusya’sına özgü bir durumdan kaynaklı olarak tutuklular, duruşmalarda Bolşeviklerin program ve taktiklerini açmak ve bunu diğer illegal devrimci partilerin program ve taktiklerinden özenle ayırma gereği duyuyorlardı. Bu ihtiyaç, özellikle 1905 devrimi öncesinde Çarlık mahkemelerinin devrimci partileri aynı kefeyle koyma eğiliminde olmalarından da kaynaklanıyordu.

Siyasi savunmalarda Narodnikler parti üyesi olduklarını kabul ediyorlardı. Bu eğilim Bolşeviklerde de bir dönem devam etti. Ancak bazı kadrolar bu tutumun her zaman uygun olmadığını düşünmektedirler. Bu sorunu gündeme getiren Moskova Bolşevikleri, Lenin’e mektup yazarak fikrini sorarlar. Lenin 19 Haziran 1905’te, Y. D. Stasova’ya ve Moskova hapisanesindeki diğer yoldaşlara başlıklı bir mektupla karşılık verir. Moskova Bolşeviklerinin, siyasi savunma yaparken sadece marksist sosyalist inanca sahip biri olduğumuzu mu söyleyelim, yoksa RSDİP üyesi olduğumuzu kabul mü edelim? sorularını Lenin şöyle yanıtlar: “Kişisel olarak henüz bir fikir oluşturmuş değilim ve kendimi geri dönülmez bir noktaya getirmeden önce konuyu hapiste olan veya duruşmaya çıkmış yoldaşlarla detaylı

bir şekilde konuşmayı tercih etmek durumundayım...” Ayrıca Lenin, “Her halükarda sosyal demokrat partinin taktik, program ve ilkeleri, işçi sınıfı hareketi, sosyalist amaçlar ve ihtilal üzerine yapılacak olan konuşma en önemli şeydir. Bunun çok faydalı ve çoğu yerde ajitasyonel bir etkiye sahip olacağını düşünüyorum...” diye de ekler.

Parti üyeliğinin kabulü ile ilgili kesin ifadelerden kaçınmakla birlikte Lenin, bununla ilgili görüşünü şöyle ortaya koyar: “... Bazıları kendini parti üyesi, bilhassa belirli herhangi bir örgütün üyesi olarak açıklamamanın, kendini sosyal-demokrat inanca sahip olarak açıklamamanın ve açıklamayı bununla sınırlamanın daha doğru olduğuna inanıyor. Ben, bağların tümüyle konuşma dışı bırakılması gerektiğini düşünüyorum.”

Partimizin kuruluş kongresinde de bu konu tartışılmış, özel durumlar dışında parti üyeliğinin kabul edilmesinin gerekli olmadığı sonucuna varılmıştır.

Tarihsel deneyimlerden süzülen mirasın katkısıyla partinin netleştirdiği ilkeler

Tarihsel deneyimler, Türkiye devrimci hareketinin geliştirdiği direnişçi gelenek ve partiyle taçlandırılan 10 yıllık illegal-ihtilalci komünist örgütsel sürecin sağladığı açıklıkların katkısıyla, parti kuruluş kongresinde; siyasi poliste, mahkemede ve zindanda tutum üzerinde bağlayıcı ilkeler saptanmıştır.

Bilindiği üzere komünistler, bağımsız bir hareket olarak devrimci mücadeleye adım attıkları günden beri “sınıf devrimciliği” çizgisini temsil etme iddiasını taşımışlardır. Parti programının teorik bölümünün temel maddelerinden biri, proletaryayı, *Komünist Manifesto*’daki ifadeyle, “modern toplumun tek tutarlı devrimci sınıfı” olarak tanımlar. Bu ise ileri sınıfın tutarlı devrimciliğinin partimizin her tutumunda ifadesini bulması gerektiği anlamına geliyor. Bu tutarlılığın, partililerin siyasi poliste, mahkemede ve zindandaki tutumu üzerinden de yansımaları gerektiği açıktır. Nitekim parti kuruluş kongresinde bu sorunlar enine boyuna

tartışılmış, parti üye ve aday üyelerini bağlayan temel esaslar saptanmış, net ifadelerle tam ve pürüzsüz direnmenin zorunlu olduğu vurgulanmıştır. Kadroların yanı sıra parti faaliyetlerine katılan militanların da direnişçi bir tutum almaları gerektiğinin altı çizilmiştir.

Kongre tutanaklarında, düşman karşısında zayıf düşenlerin, partiden de ona göre muamele göreceği açık bir şekilde ifade edilmiştir: *“Poliste şu veya bu şekilde çözülen... Partiye verdiği sözü çiğnemiş, parti üyeliği onurunu sınıf düşmanına çiğnetmiş, kendi komünist onur ve şerefini ayaklar altına almış olur ve partiden de buna göre bir muamele görür. Böylelerinin parti üyeliği veya aday üyeliği herhangi bir savunma hakkı gerektirmeksizin düşer.”*

Dolayısıyla partili komünistler, düşmanın zulmü karşısında tam direniş göstermek zorundadırlar. Bu direnişin mahiyeti ise bellidir: *“Polisin talep ettiği hiçbir bilgi verilemez, hiçbir iddia ve itham kabul edilemez. Partili komünist düşmanın zulmünü yüreklice ve cepheden karşılamak, davanın ve partinin çıkarlarını ölümü pahasına savunmak, parti üyeliği onurunu yükseklerde tutmak zorundadır. Bu açıdan partili militanlarımızdan tam bir direniş bekliyoruz...”* (Örgütsel Güvenlik Sorunları, s.109-110, Eksen Yayıncılık)

Kongre belgelerinde tam direniş konusunda ayrıntılı bir çerçeve de çizilmiştir: *“... Tam direniş, salt örgütsel bilgilerin polise verilmemesi, hiçbir belgeye imza konulmamasıyla sınırlı değildir. Siyasi polise karşı cepheden bir tutum alabilmek, ezme ve aşağılama tutumlarına karşı aktif bir karşı tavır geliştirmek de gerekiyor. Örneğin, şu veya bu nedenle polisle diyalog ya da tartışmaya girişmek hiçbir biçimde bizim tutumumuz olamaz. İşkencede aldığımız boyun eğmeme tutumunu ‘papazlık’ gösterileri karşısında da almayı başarabilmeliyiz. Buna aykırı davranışları zaafiyet göstergesi ve kuşku nedeni saymalıyız...”* (age, s.126)

Kongre belgelerinde, burjuva mahkemelerinde alınacak tutum konusunda da net vurgular mevcuttur. Siyasi savunma için ise, belli koşulların oluşması gerekli kılınmıştır. Buna karşın, mahkemelerin halka

açık olması durumunda, siyasi savunmanın çok daha işlevsel olabileceği ve bu yola daha çok başvurulabileceği de dile getirilmiştir:

“... Devrimciler... bir örgüt davasının, bir örgüt operasyonunun parçası olarak yakalanıyorlar. Bu durumda, devrimci kimliği net bir tutumla sahiplenmek, asgari bir tutumdur. Bunu gizlemenin hiçbir mantığı olabileceğini zannetmiyorum, bu başını kuma gömmek olur.

“İstisnai örnekler dışında mahkemede bir devrimcinin apolitik bir tavır takınmasını hiçbir biçimde kabul edemeyiz... Siyasi çalışma içinde ya da örgütsel bir operasyon içinde yakalanmış bir insanın mahkemede apolitik bir tutum sergilemesini kabul edemeyiz... Partililer, devrimci olduklarını, bu düzene karşı olduklarını, emekçi halktan yana olduklarını mutlaka belirtmek, bunu ortaya koymak ve savunmak zorundadırlar.” (age, s.117)

“... Ceza almamak, dışarıya rahat çıkmak adı altında boş hayallerle siyasi fırsatları harcamak gibi bir tutuma hiçbir parti üyemiz ya da militanımız girmemelidir.” (age, s.118)

Gördüğümüz gibi kongre belgeleri, devimci kimlik ile sosyalist dünya görüşünün savunulmasını, burjuva mahkemelerinde alınacak asgari siyasal tutum olarak saptamaktadır. Mahkemelerde parti üyeliğinin kabulü konusunda da genel anlamda bir netlik sağlanmıştır. İstisnalar dışında kadroların parti üyesi olduklarını ifade etmelerine gerek olmadığı vurgulanmıştır.

Kuruluş Kongresi Belgeleri, parti kadro ve militanlarının zindanda alacakları tutuma ilişkin de net bir çerçeve çizmiştir. *“... Bizim parti olarak zindanlara ilişkin olarak savunacağımız çizgi; devletin boyun eğdirme, teslim alma, onur kırma, kişiliksizleştirme, kimliksizleştirme saldırısını cepheden göğüsleme çizgisi olabilir. Zindanlarda direnme çizgimiz budur, bundan taviz veremeyiz, bu konuda esneklik kabul edemeyiz.”* (age, s.111)

Elbette zindanlardaki koşullar sınıf mücadelesinin seyrine bağlı olarak değişmektedir. Bu da zindandaki direniş biçimlerini, bizzat pratikten öğrenerek zenginleştirmeyi zorunlu kılıyor. Özellikle F
(Devamı s.30'da)

Moral yozlaşmanın yaygınlaşması ve “emeğin korunması” uğruna mücadelenin artan önemi

İşçi sınıfı ile emekçi kuşakların fiziki ve moral yozlaşmaya maruz kalmaları, kapitalist üretim ilişkilerinin tarih sahnesine çıkmasıyla başlayan köklü bir sorundur. Sorunun kapsamı, derinliği ülkeden ülkeye, ya da kapitalizmin gelişim aşamalarına göre farklılıklar göstermekle beraber, hiçbir zaman ortadan kalkmamıştır. Kapitalizmin “birikim yasası” sorunu yaygınlaştırırken, sınıf çatışmalarının keskinleştiği, emekçilerin örgütlü bir sınıf olarak sermaye egemenliğinin karşısına dikildiği dönemlerde ise sorun, asgari düzeye iner.

“Kandan ve ateşten harflerle yazılan tarih”

Kapitalizmin emekçileri yozlaştırıp tüketmesi, henüz ilkel sermaye birikimi döneminde acımasız bir hal almıştı. Bu konuda köle ticareti, sömürgecilik, yağma, emekçilerin zorla mülksüzleştirilmesi akla ilk gelen örneklerdir. Özellikle mülksüzleştirme sorunu; kapitalistlerin parayı sermayeye çevirmek için gereksinim duyduğu -üretim ve geçim araçlarından yoksun olduğu için emek gücünü satmak zorunda olan- emekçilerin el altında bulunması açısından vazgeçilmezdi. Marks, kapitalistlerin, bu amaca ulaşmak için ne kadar vahşileştiklerini şu sözlerle dile getirir: “... *Ve onların mülksüzleştirilmesini anlatan bu öykü, insanlık tarihine, kandan ve ateşten harflerle yazılmıştır.*” (*Kapital*, Cilt 1, çev. Alaattin Bilgi, s. 679, Sol Yayınları)

Kuşaklar boyu devam eden çetin sınıf savaşmaları sayesinde işçi sınıfı, kapitalistlerden belli hakları söke söke almıştır. Birçok ülkede komünistlerle organik bağ içinde gelişen işçi hareketini bastıramayan burjuvazi ekonomik, sosyal,

siyasal alanlarda tavizler vermek zorunda kalmıştır. Ağır bedellerin ödendiği bu mücadele sürecinde proletaryanın sınıf bilici gelişmiş, ekonomik-sosyal alandaki kazanımlar sonucu, yaşam standartlarında nispi bir düzelme olmuştur.

Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'nin zaferinden sonra toplumsal devrim korkusuna kapılan burjuva sınıflar, kapitalist sistemin krizinin de derinleşmesiyle faşizme başvurdular. Kızıl Ordu'nun faşizmi ezerek ikinci emperyalist paylaşım savaşına son vermesi, ardından da “sosyalist blok”un Sovyetler Birliği önderliğinde kurulması, sistemin efendilerini derin kaygılar içine sürükledi. Avrupa işçi sınıfının komünist partilere verdiği yaygın desteği de hesaba katan emperyalist ülkeler burjuvazisi, -nesnel koşulların da uygun olmasıyla- “sosyal devlet” adı altında, (azgın bir anti-komünist propaganda eşliğinde) geçmiş dönemlere nazaran nispeten daha geniş kapsamlı ekonomik-demokratik haklara, yaklaşık çeyrek yüzyıl tahammül etti. Emperyalist-kapitalist sistemin 1970’li yıllarda krize girmesiyle “sosyal devlet” demagojisi adım adım terk edilmeye başlandı. Son yıllarda ise işçi-emekçilerin kazanımlarını hedef alan saldırılar azgın bir hal almış bulunuyor.

Emekçi sınıfları diri tutan mücadelenin kendisidir

Yirminci yüzyılın ikinci yarısında kapitalistleşme sürecinin hızlandığı bağımlı ülkelerde durum farklıydı. Zira bu ülkelerde “sosyal devlet”in esamesi bile okunmuyordu. Ancak sınıf çatışmalarının sert olması, işçi sınıfı ile emekçilerin mücadelesini politik boyutlara taşımıştır. Palazlanma sürecinde

olan orta kuşak kapitalist ülkeler burjuvazisi, bu mücadeleleri, faşist cuntaları işbaşına getirerek -belli bir dönem için- bastırabilmiştir.

1980'deki 12 Eylül askeri faşist darbesine kadar Türkiye'de de benzer bir süreç yaşanmıştır. O dönemde işçi-emekçi hareketinin kitlesel, militan, dinamik gelişimi devrimci hareketin güçlenmesine zemin sağlarken, devrimci hareketin gelişip serpilmesi de sınıf hareketinin politikleşmesini hızlandırmıştır.

Daha çok eylem içinde bilinçlenen, sınıf olduğunun farkına varan emekçilerin ufku, mücadelenin siyasal boyuta taşınmasıyla genişler. Artık kapitalistin fabrikasında üretim sürecine katılmanın yanı sıra, düşünsel aktivitelere duyulan ilgi de artmaya başlar. Bu ise proletarya saflarında hem okumak/izlemek açısından, hem de bu alanda üretim yapmak açısından sanata, edebiyata duyulan ilgiyi arttırır.

Mücadele dönemleri, aynı zamanda sanat/edebiyat alanında üretim yapan orta sınıflara mensup kişilerin en azından bir kısmının emekçilerin safında yer almasını sağlar. Örneğin 1970'li yıllarda müzikten sinemaya, edebiyattan karikatüre, resimden heykelle kadar geniş bir yelpazede üretim yapan sanatçıların azımsanmayacak bir kesimi, sınıfsız-sömürsüz bir dünya uğruna verilen mücadeleyi desteklemiştir. Bu ortam düşünsel hayatın emekçiler arasında da canlı olmasını sağlamış, böylece düzenin işçi-emekçi kuşakları yozlaştırma çabası önemli ölçüde boşa düşürülebilmıştır.

Kırılma dönemi ve sonrası

“24 Ocak Kararları” diye adlandırılan “ekonomik istikrar paketi”nin uygulanabilmesi için, Amerikancı generaller 12 Eylül 1980'de faşist darbe gerçekleştirdi. Toplumsal muhalefeti şiddetle ezen sermaye iktidarı, yüzbinlerce ilerici-devrimci insanı tutuklayıp işkence tezgahlarından geçirdi. İşçi-emekçileri öncüsüzleştirerek korku ve yozlaşmanın karanlığına itmeğe çalıştı. Egemenler, korkuya bağlı bireyciliği yaygınlaştırarak, zulme başkaldırma, hak alma mücadelesi, dayanışma gibi değerleri gözden düşürmek istedi. Bu

konuda belli başarılar da elde ettiler.

Sermaye devletinin boğucu ablukasına rağmen, darbe öncesinin mücadele deneyimini yaşamış işçi kuşağının öncülüğünde sınıf hareketi yeniden kitlesel boyutlara ulaşabildi. Korku, apolitizm, örgütsüzlük, bireycilik vb. gibi emekçileri çürüten çarpık eğilimler, '87'de başlayan, '89 “bahar eylemleri” ile kitleselleşen sınıf hareketi sayesinde bir yere kadar kırılabilirdi.

Sınıf hareketi 91'de, sendika ağalarının ihanetinin de katkısıyla, Mengen'de kırıldı. “Sosyalist blok”un dağılmasının ardından yaşanan bu ikinci yenilgi, geleneksel devrimci akımlar arasında tasfiyecilik sürecinin alabildiğine yayılması ile yeni boyutlara ulaştı. Bu aşamadan sonra da sınıf hareketinin belli çıkışları oldu, ancak bunların hiçbiri Mengen öncesi düzeye ulaşamadı. Semt emekçilerinin tepkisi ise Gazi direnişi ile en ileri noktaya ulaştı, ardından düşüşe geçti. '96 1 Mayıs'ı, hemen peşinden '96 Ölüm Orucu sürecinin yarattığı olumu hava, devrimci akımlar tarafından yeterince değerlendirilemediği ölçüde kısa sürede dağıldı. Cezaevi katliamları, Ulucanların ardından gelen 19 Aralık saldırısı ile doruğa çıktı. Kürt hareketinin köklü bir konum ve tutum değişikliği ile düzenle işbirliğine yönelmesi bu tabloyu tamamladı.

İMF reçetelerinin biri bitmeden diğerini uygulamaya koyan işbirlikçi sermaye düzeni, Kasım 2000 ve Şubat 2001 krizleri ile derin bir sarsıntı geçirdi. Bu krizler döneminde milyonlarca işçiyi kapı önüne koyan kapitalistler, faturayı işçi-emekçilere ödetmekte zorluk çekmediler. Zira devrimci hareketin devlet terörüyle zayıflatıldığı, sınıf hareketinin ise dibe vurduğu bir dönemde gündeme gelen saldırı karşısında emekçiler bir anlamda çaresiz kalmışlardır.

Yozlaşmanın alabildiğine yayılması için uygun zemin...

Krizle beraber, sadece açıklanan resmi rakamlara göre, iki milyon işçinin zorla üretim dışına sürülmesi, zaten yaygın olan işsizliği muazzam boyutlara ulaştırdı. Öyle ki, işçinin emek gücünü satın alacak kapitalist bulması neredeyse imkansız hale geldi.

Milyonlarca insan iş bulma umudunu yitirdiği için iş aramaktan bile vazgeçti. İşçi-emekçi semtleri adeta işsizlerle dolup taşıdı. Sermaye sınıfının zorbalığına karşı gereken direnişi gösteremeyen işçi sınıfı, krizin ağır faturasını fiziki ve moral yozlaşmanın kucağına sürüklenerek ödemeye mahkum oldu.

Bu koşullar, kapı önüne atılmayan işçiler üzerinde de ağır bir basınca dönüştü. İşsiz milyonlar, kapitalistler tarafından, çalışan işçinin tepesinde “demoklasin kılıcı” gibi sallandırıldı. Bunun pratikteki yansıması; “Ne olursa olsun işimi kaybetmemeliyim. Bu koşullarda işsiz kalırsam bir daha ne zaman iş bulabileceğim belli değil. O halde patronun tüm dayatmalarını sineye çekmeliyim” şeklinde oluyordu.

Bu şartlar, işçi sınıfını çok yönlü bir kıskaç altına alan bir kısır döngüye yol açtı. Kapitalistlerin dayatmaları kabul edilince reel ücretler düştü. Ücret kaybını gidermeye çalışan işçi, 8 saat yerine 12-14 saat çalışmaya başladı. Bu ise fabrika önündeki işsizlerin bekleyişini kalıcı hale getirdi. Kapitalistler, üretim sürecinde iliklerine kadar sömürdükleri işçileri “fedakarlığa” çağıran “duygulu” konuşmalara daha sık başvurmaya başladılar. İşleri iyi durumdakiler dahil olmak üzere, sömürücü asalak takımının tümü, kokuşmuş düzenlerinin kaçınılmaz sonucu olan krizden yakınmayı alışkanlık haline getirdiler.

Son yıllarda üretimde “patlama” olduğu, ihracat rekorlarının kırıldığından söz ediyor kapitalistler. Ancak üretimdeki bu artışa rağmen istihdam edilen işçi sayısında bir artış söz konusu değil. İşte “saygın” holdinglerin bu “üstün başarı”ları tam da bu vahşi sömürü sayesinde mümkün oluyor.

“Kurban”lar işçi-emekçi ailelerin çocuklarıdır

Bu şartlarda çalışma sürecine katılmaya hazırlanan gençlerin durumu ise daha da vahimdir. Zira iş deneyimi olan yığınla işsizlerin bulunduğu yerde patronlar, deneyimsiz gençleri kolay kolay işe almazlar. İşe alınacak kadar “şanslı” olan gençlerin ücretleri ise bazı sektörlerde asgari ücretin yarısına kadar düşebiliyor. Yani işçi-emekçi çocukları iş bulsa da bulmasa da çoğunlukla

belirsizliğe itilmiş, sisli bir gelecekle karşı karşıya bulunuyor.

Eğer bu sorunlar devrimci sınıf hareketinin güçlü olduğu bir dönemde yaşanmış olsaydı, bu gençlerin azımsanmayacak bir bölümü anti-kapitalist mücadelede yer alacaklardı. Bunun olmadığı yerdeyse, altlarındaki zemin son derece kaygan olmaktadır. İşte kriz sonrası yıllar tam da böylesine uğursuz koşullara denk düşüyor.

Kaygan zeminler üzerinde rotasız gemi gibi dolaşan genç kuşakların azımsanmayacak bir kesimi, düzenin tuzaklarına boylu boyunca uzanmaktadır. Son yıllarda sık sık dile getirildiği üzere işçi-emekçileri kemiren başlıca sorunlar; yaygın içki kullanımı; ballitiner-esrar bağımlılığı; gasp-hırsızlık-cepchilik; çetecilik-mafyacılık-kumar; uyuşturucu-kadın pazarlama, fuhuşun emekçilerin yaşam alanlarının ta içine kadar yayılması; bıçak-silah taşımının sıradanlaşması ve bu silahları birbirlerine karşı çok kolayından kullanmaları; herşeye rağmen emekçiler arasında varlığını sürdüren insani değerlerin bireyci-çıkarıcı ilişkilerin ikame edilmesi, bunun sonucunda yabancılaşmanın yaygınlaşması...

Kapitalizmin iğrenç bataklığında yeşeren bu sorunlara ek olarak bir de şöyle bir sorun var. İşçi-emekçi gençlik içinde asgari düzeyde politik bilinci olan, düzenin sömürü, baskı ve zulmüne tepki duyan, ancak şu veya bu nedenlerden dolayı mücadeleye aktif olarak katılamayan bir kesim var. Genelde devrimcilere yakın duran, kimi zaman eylemlere de katılan bu gençler, çevrelerinin sorunlara tepkisiz kalmasını, mahalledeki arkadaşlarının bataklık içinde çırpınısını gördükçe ruhsal dengelerini koruyamaz hale geliyorlar. Yakın çevrelerinde günden güne büyüyen sorunlara müdahale edemeyen bu gençler ciddi psikolojik sorunlar yaşamaya başlıyor. Psikolojik rahatsızlıklar nedeniyle ilaç kullanan gençlerin sayısında muazzam bir artış var.

Yozlaşmanın “alt kültür”ü

Gençlerin bir kısmı, üretim sürecinde yer aldıktan sonra işsiz kalmış, bu durum uzayınca iş aramaktan vazgeçenlerden oluşuyor. Bir kısmı marjinal işlerde kısa

sürekli olarak çalışıyor. Bazılar ise, üretim sürecine katılmadan, doğrudan bataklığın içine sürüklenmiştir.

Yukarıda bahsi geçen sorunların hiçbiri yeni değil elbet. Çünkü, “*Burjuvazi üstünlüğü ele geçirdiği her yerde... insan ile insan arasında, çıplak öz çıkardan, katı ‘nakit ödeme’den başka bir bağ bırakmadı. Dinsel tutkuların, şövalyece coşkunun, dar kafalı duygusallığın en ilahi vecde gelmelerini, bencil hesapların buzlu sularında boğdu...*” (K. Marks, F. Engels, **Komünist Manifesto ve Komünizmin İlkeleri**, çev. Muzaffer Erdost, s.112. Sol Yayınları)

Mesele bu çirkefin hızla yaygınlaşıp, derin bir girdap gibi işçi-emekçi çocuklarını içine çekmesidir.

Gelinen yerde sorunun devasa boyutlara ulaşmasında, bu kirli işlerden nemalanan kolluk kuvvetlerinin -özellikle polis/jandarma- özel bir rolleri var. Bir de kolluk kuvvetleriyle organik bağ içinde olan, kirli işlerin profesyonelleri var. Bunlar, emekçilerin yaşam alanlarından, kirli işlerini görebilecek gençler devşirmek için çaba harcıyor. Ağlarına düşmeye hazır gençleri “işe çıkararak” yetiştiriyorlar. Amacı belli olmayan şiddetin genç beyinlere şırınga edildiği bir ortamda, belinde silahla dolaşan “abiler”in gençleri etkilemesi hiç de zor olmuyor. Gününbirlik yaşayan, geleceği karanlık gören gençler için, bir “güçlü”ye sırtını dayamak cazip olabilmektedir. Bu ise aynı kirli işi yapanların giderek kümeleşmesini beraberinde getiriyor. Böylece “alt gruplar”ın “alt-kültür”leri oluşuyor.

Gasp, hırsızlık, uyuşturucu satışı, çek-senet tahsili vb. işlerden ele geçen para, asgari ücretle kıyaslandığı zaman, artık böyleleri için çalışmak, “aptalca” bir iş olarak görülmeye başlıyor. Hele 350 milyon için bir ay çalışmak, üstelik disiplinli bir şekilde,

onlar için hiç de akıl kârı değil. İşler her zaman “yolunda” gitmediği için bu çevrelerde faydacılık, çıkara dayalı “arkadaş”lıklar, kısacası asalakça bir şekilde yaşamak en “akıllıca iş” oluyor. Kapitalizmin üretim süreci dışına ittiği gençleri çeken çirkef alanları böylece gündün güne yaygınlaşıyor.

“Emeğin korunması” uğruna mücadelenin anlamı ve önemi

Kapitalizmin temel yasalarından biri, servet ile sefaleti zıt kutuplarda biriktirmesidir. Tarihin hiçbir döneminde sermaye birikimi günümüzdeki boyutlara ulaşmamıştı. Aynı şey açlık, sefillik ve ölüme mahkum edilen yoksulların sayısı için de geçerlidir. İki milyar insanın günde bir dolarla geçinmek zorunda olduğu dünyamızda, 200 şirketin serveti 2.5 milyar insanın gelirini aşılıyor. Marksizmin kutuplaşma teorisinin korkunç boyutlarda bir doğrulanmasıdır bu.

Marks bu durumu şöyle saptar: “*Toplumsal servet, işleyen sermaye, bu sermayenin büyüme ölçüsü ile hızı, ve*

Emeğin korunması ve devrimci parti programının bütünlüğü

Programda bunun temel bir alt bölüm oluşturduğunu biliyoruz. Program teorik bölümle başlıyor. Kapitalizmin kaçınılmaz yıkılışı ve sosyalizmin kaçınılmaz doğuşu bu bölümde toplumsal gelişmenin nesnel dinamikleri ve yasallıkları üzerinden teorik olarak gerekçelendiriliyor. Programın siyasal bölümü, bu çerçevede işçi sınıfının devrimci görevlerini ve hedeflerini tanımlıyor. Programın emeğin korunması ve toplumsal istemlere ilişkin bölümü ise, işçi sınıfının kendi temel siyasal görevlerini, yani iktidar uğruna mücadelesini gerçekleştirmede bir köprü vazifesi görüyor. İşçi sınıfının kendini bulması, güç kazanması, mücadele gücü ve yeteneğini yükseltmesi imkanını sağlıyor. Bu bölüme programlarda yer verilmesi bu açıdan bir raslantı değil. Temel iktidar hedefi ile işçilerin günlük yaşamı ve mücadelesi arasında kurulmuş bir köprüdür programın bu bölümü. Reformun devrimle bütünleştiği alandır.

(“*Parti Programında ‘Emeğin Korunması’ Sorunu*”, *Kızıl Bayrak*, Sayı:2000/10, 11 Mart 2000)

dolayısıyla, proletaryanın mutlak kitlesi ve emeğin üretkenliği ne kadar büyük olursa, yedek sanayi ordusu da o kadar büyük olur. Sermayenin genişleme gücü ile, emrindeki emek-gücünün genişlemesi de aynı nedene bağlıdır. Bunun için, yedek sanayi ordusunun büyüklüğü, servetin potansiyel enerjisi ile birlikte artar... Ensonu, işçi sınıfının düşkünler tabakası ile yedek sanayi ordusu ne kadar yoğun olursa, resmi yoksulluk da o kadar yaygın olur. Bu, kapitalist birikimin mutlak genel yasasıdır..." (K. Marks, **Kapital**, Cilt 1, Çev. Alaattin Bilgi, s.613)

Komünist partiler, emeğin korunması uğruna mücadeleye her zaman özel bir önem vermişlerdir.* Bu mücadelenin bir yönü işçi sınıfının fiziki ve moral yozlaşmadan korunması, öteki yönü ise tam da bu mücadele içinde onun kendi gücünün bilincine erişmesi, bu arada kapitalizmin sonuçlarına karşı mücadeleden onu yıkma mücadelesine geçmesinin kolaylaştırılmasıdır. Nitekim partimizin programında bu istemler uğruna mücadele tamı tamına bu amaç

* "Lenin'in Engels'ten yararlanarak yaptığı sınıflama çerçevesinde, sınıf mücadelesinin üç temel alanından biri ekonomik mücadele alanıdır. Ama bu, dar ücret mücadelelerine ya da toplu sözleşme dönemlerinde koparılacak bazı bazı sosyal haklara indirgenliği için, gereğince anlaşılmalı ve bu nedenle küçümsenebilir. Soruna, bir takım kırıntılar için mücadele temel bir mücadele alanı olabilir mi yüzeyselliği ile bakılabiliyor. Oysa bakıyoruz, bu alan, "emeğin korunmasına ilişkin talepler" başlığı altında, marksist parti programlarının üç temel bölümünden biri olarak ortaya konulabiliyor. Klasik programlarda, teorik bölüm, siyasi bölüm ve emeğin korunması bölümü olarak sınıflandırılan üç temel bölümden birini oluşturuyor bu."

(Sınıf Çalışmasının Sorunları/TKİP Kuruluş Kongresi Belgeleri, s.24, Eksen Yayıncılık)

TKİP Kuruluş Kongresi Belgeleri'nden...

Marks'tan Lenin'e emeğin korunması sorunu

(...) *Kapital*'in birinci cildi iktisadi kategorilerin soyut teorik açıklamasıyla başlar. Ama, sömürü ilişkilerinin, artı-değerin ve artı-değere kapitalist tarafından el konulmasının anlatıldığı bölümlerden itibaren bu mesele, İngiliz kapitalizminin oluşturduğu labarotuar üzerinden, çok geniş bir biçimde işçi sınıfı kuşaklarının yaşam ve çalışma koşullarına ilişkin anlatımlara bağlanır. Fabrika müfettişlerinin hazırladığı ünlü parlamento raporlarının çok geniş dökümlerden yer yer ayrıntılara inilerek yararlanılır. İşçi sınıfının nasıl hayvani bir biçimde uzun süreler halinde ve çok ağır çalışma koşulları içinde çalıştırıldığı ve işçinin canlı özünün sermaye tarafından nasıl yoğun bir biçimde emilip tüketildiği üzerine çok geniş anlatımlara yer verilir. Tümüyle teorik bir kitapta meselenin bu kadar geniş ele alınmasının çok özel bir anlamı ve mantığı vardır. Marks bu sorunu işgünü açısından, çalışma koşulları açısından, kadın ve çocuk emeğinin kullanılması açısından ele alır. Kapitalizmin gayri insanlığı, sermayenin kâr hırsı mantığı, bu uğurda çalışan insanın basit bir çalışma nesnesi olarak kullanılması çerçevesinde, kapitalizmin gayri insani özünü etkili bir biçimde ortaya koymaya özel bir önem verir.

Öte yandan, işçi sınıfı mücadelesinin üç temel alanı olduğunu biliyoruz. İktisadi mücadele alanının işçi sınıfının mücadelesinin üç temel bir alanından biri olarak tanımlaması, bu açıdan dikkate değerdir. Engels bu tanımlamayı teorik bir mantık içerisinde yapar. Lenin bunu "Ne Yapmalı?" da aktarır. İktisadi mücadelenin sınıf mücadelesinin temel bir alanı olmasını, emeğin korunması uğruna mücadelenin önemine de bir gösterge saymak gerekiyor.

Öte yandan devrim mücadeleleri tarihine, 19.

çerçevesinde gerekçelendirilir: “TKİP, işçi sınıfının fiziki ve moral yozlaşmadan korunması, kendi kurtuluşu uğruna verdiği mücadelede savaşıma gücü ve yeteneğinin yükseltilmesi için, ayrıca şu istemler uğruna mücadele eder:...” (TKİP/Program-Tüzük, Eksen Yayıncılık, s.48)

İşçi sınıfının ekonomik, sosyal ve demokratik haklar (reformlar) uğruna mücadelesini, ki emeğin korunması uğruna mücadele demektir bu, devrimcilik adına küçümseyen çarpık tutum ve yaklaşımlar da olmuştur. Oysa TKİP Kuruluş Kongresi’nin program sorunu üzerine tartışmalarında ayrıntılı olarak ortaya konulduğu gibi (buna ilişkin en önemli bölümleri burada yazımıza ek olarak ayrıca sunuyoruz), bilimsel bir marksist parti programının üç temel bölümünden birini oluşturmaktadır bu sorun ve mücadele.

“Emeğin korunması”na ilişkin istemleri teorik olarak kapitalist düzen yıkılmadan da gerçekleşebilir. Bu istemlerin reform olarak nitelenmesinin ve marksist parti programlarında taktik bölümün içinde ifade edilmesinin nedeni budur. Dolayısıyla marksist partiler hiçbir zaman bu istemleri stratejik hedef saymamışlar, tersine bunlar uğruna mücadeleyi işçi sınıfının siyasal iktidarı ele geçirmeye dayalı devrimci stratejik mücadelesinin “reformlar” bölümü olarak ele almışlar ve tam da bu sayede, bu istemler uğruna mücadeleyi işçi sınıfının devrimci iktidar mücadelesinin kaldırmaçlarından biri haline getirmişlerdir.

Yedek sanayi ordusu ile bu ordunun bir parçası olan işçi-emekçi çocukları arasında fiziki ve moral yozlaşmanın yaygınlaşması bugünün Türkiye’inde gözle görülen bir olgudur. Bu ise emeğin korunması uğruna verilen mücadelenin güncel önemini artırıyor. Sosyalist devrimi gerçekleştirme stratejik hedefi gözardı edilmeden, ancak yeni olguları da hesaba katan taktik politika çerçevesinde bu alandaki mücadeleyi daha da güçlendirmek göreviyle karşı karşıyayız.

yüzyılın kitlesel işçi partileri olan sosyal-demokrat partilerin güçlenme süreçlerine baktığımız zaman, bu uğurdaki mücadelelerinin başarısının onları geniş işçi yığınları ile birleştirdiğini somut olarak görebiliyoruz. Bu partilerin çok geniş işçi yığınlarıyla buluşmayı başarabilmesi, çok büyük ölçüde emeğin korunması ve siyasal haklar uğruna verdiği mücadeleler içerisinde olmuştur.

Beri yandan, devrim mücadelelerine, özellikle Rus devrimi deneyimine baktığımızda, iktisadi mücadelelerin siyasal mücadelelerle, iktisadi istemler uğruna mücadelenin siyasal istemler uğruna mücadeleyle birleşmesinin, devrimin, devrimci gelişmelerin, devrimci kitle hareketinin gelişmesinin etkili bir dinamiği olduğunu görürüz.

Rosa Luxemburg, 1905 Devrimi üzerine değerlendirmelerinde, bize bunun çok iyi ve canlı bir tablosunu sunmaktadır. Lenin, “*Ne Yapmalı?*”da, bu alanı genel bir mücadele platformuna dönüştüren ve kendi içinde amaçlaştıran ekonomistleri ideolojik olarak çökertmek için bu noktada biraz çubuk büküyor görünür, ki Lenin’in kendi deyimiyle de bu bir çubuk bükmedir. Emeğin korunması alanını ya da iktisadi mücadeleyi alıp kendi içinde bir platforma dönüştürmek ekonomizm ve reformizmdir. Tabii ki ekonomizm ve reformizm çok net ve sert bir biçimde ezilmek, mahkum edilmek durumundadır. Ama buna karşı ideolojik açıklığa sahip olmak kaydıyla, iktisadi istemlerin ve iktisadi mücadelenin önemini küçümsemek söz konusu olamaz. Devrimlerin deneyimi iktisadi mücadeleyle siyasal mücadelenin içiçe geçmesinin, devrimci kitle hareketinin gelişme diyalektiğinin en temel unsuru olduğunu göstermektedir. Ki Lenin’in 1905 Devrim sonrası yazılarında, bizzat devrimin de sağladığı açıklıklar temeli üzerinde, bu temel önemde gerçek döne döne tekrarlanmaktadır. İktisadi mücadeleyle siyasal mücadelenin içiçe geçmesinin Rus devriminde güçlü bir kaldırmaç rolü oynadığı vurgulanır.

Bu da, çok kısa olarak, işin teorideki ve tarihteki yeridir.

(“*Parti Programında ‘Emeğin Korunması’ Sorunu*”,

Kızıl Bayrak, Sayı:2000/10, 11 Mart 2000)

TKİP Kuruluş Kongresi Belgeleri'nden...

Emeğin korunması mücadelesinin anlamı ve amacı

Kapitalizm işçi sınıfı için yalnızca acımasız bir baskı rejimi değil, yanısıra yoğun bir iktisadi sömürü ve manevi yıkım düzenidir. Emeğin korunması; sömürüyü sınırlama, işçinin çalışma ve yaşam koşullarını iyileştirme anlamına gelmektedir. Amaç; işçi sınıfını fiziksel ve zihinsel çürümeden ve yozlaşmadan korumak, yanısıra, bu mücadele içinde devrimci sınıf bilincine kavuşmasını kolaylaştırmak ve iktidar uğruna verdiği mücadelede güç biriktirmesini sağlamaktır.

Fiziksel yozlaşma; çok çalışıp çok yorulan, iyi beslenemeyen, kötü koşullarda barınan, sağlık sorunları yaşayan, sağlık bakımı imkanlarından yoksun olan işçi sınıfı kuşaklarının güçten düşmesi, zayıflaması, tükenmesi anlamına gelir. Bunu biz bedensel yozlaşma olarak da anlayabiliriz. Çok çalışmak, çok yorulmak, kötü çalışma koşulları içinde bulunmak, iyi beslenememek ve tüm bu yoksunlukların yarattığı yıpranmışlığı sınıfın yeni kuşaklarına aktarmak, sınıfı fiziki çürümeyle yüzyüze bırakır. Emeğin korunması için mücadele, bunu kapitalizm koşullarında mümkün olduğunca sınırlamak

amacı taşır.

İkincisi, ağır çalışma ve yaşam koşulları, işçi sınıfını aynı zamanda zihinsel bir çürümeye, dejenerasyona da iter. Eğitilememek, sosyal-kültürel yaşama katılamamak, kültürel hizmetlerden yararlanamamak, uzun ve ağır çalışma koşullarından dolayı okuyamamak, düşünememek, tartışamamak, sosyal etkinliklerin ve yaşamın dışında kalmak - tüm bunlar, işçi sınıfının zihinsel gelişmesini etkiler, onu kültürel ve moral bir yıkıma sürükler.

Ve aynı nedenle, işçi sınıfının siyasal gelişmesini de etkiler. Sanıldığı gibi, ağır baskı ve yoğun sömürü koşulları, hiç de kendi başına işçi sınıfının kolayca bilinçlenmesine ve mücadeleye yönelmesine yol açmaz. Bu, aynı zamanda, işçi sınıfını, işçi sınıfı kuşaklarını kültürel-manevi dejenerasyona da götürür. Emeğin korunması mücadelesinden amaç aynı zamanda bu zihinsel yozlaşmanın da önünü almaktır. Kapitalizm koşullarında mümkün olduğu ölçüde bunu başarabilmektir. Ve bunda başarı sağlanabildiği ölçüde, bu, işçi sınıfı kitlelerinin siyasal

bilinçlenmesini ve sınıf hareketinin gelişimini de kolaylaştırır. Bugünün Türkiye'sine bakın, 12 Eylül rejiminin yarattığı emekçi insan yığınlarına bakın; baskı, ağır çalışma ve sömürü koşullarının işçi sınıfını fiziki çürüme ve bozulmanın ötesinde, nasıl bir zihinsel ve kültürel çöküşe ittiğini görürsünüz.

Sosyalizm, çalışan insanın özgürlüğe ve sosyal kurtuluşa kavuşturulması demektir. Biz çalışan, çalışmasıyla yaşamı vareden sınıf için mücadele ediyoruz, bu sınıfın devrimcileriyiz. Bu sınıf kapitalistler için bir üretim nesnesidir, canlı bir alettir. Kapitalist onu kullanabildiği ölçüde kullanır ve kullanımdan düştüğü andan itibaren de kapı dışarı eder. Emeğin korunmasında kapitalistlerin bu açıdan herhangi bir çıkarları yoktur. Eğer kapitalistler çok ciddi bir işgücü sıkıntısı içerisinde olsalardı, bu durumda belki emeğin korunmasına bir parça bir önem verebilirlerdi, bu zorunluluğu duyabilirlerdi. Nitekim tarihte belli evrelerde, belli ülke yönetimleri bu açıdan belli tedbirler almak ihtiyacı duyabilmişlerdir. İnsan kuşaklarının dejenerasyonu,

fiziki çürüme, Fransa örneğinde olduğu gibi, hükümetleri belli tedbirler almak zorunda bırakabilmiştir.

Ama çağdaş tekniğin gelişme düzeyi, sürekli büyüyen yedek sanayi ordusu, sermayeyi böyle bir kaygıdan alıkoyuyor. Kapsamlı işgücü arzı içerisinde işine en uygun olanları almak, çalıştırmak, tüketmek, ardından kapı dışarı etmek ve üretime yenileriyle devam etmek planında sermaye rahat bir hareket alanına sahiptir. Bundan dolayı da burjuvazi emeğin korunmasına, işçi sınıfının yaşam ve çalışma koşullarının düzeltilmesine karşı tamamen ilgisizdir. Tersine, o durumu daha da ağırlaştırmaya bakar. Zira bu onun aşırı kâr hırsıyla çok bağlantılı bir alandır. Bu doğrudan sömürü süreciyle, sömürünün yoğunlaştırılmasıyla ilgili bir sorundur. İşçi sınıfının yaşam ve çalışma koşullarını iyileştirmek demek, işçi sınıfının yarattığı artı-değerden işçilerin alacağı payı çoğaltmak demektir. O ölçüde de kapitalistin kârını azaltmak demektir.

Dolayısıyla, bu uğurda savaş, doğrudan üretim süreci içerisinde ve yaratılan değerlerin paylaşımına ilişkin bir savaştır.

Kapitalizm koşullarında iktisadi güç, bununla bağlantılı olarak siyasal güç sermayenin elinde olduğu sürece, gerçek anlamda emeğin korunması olanaksızdır. Kuşkusuz bunu emeğin tam korunması anlamında söylüyorum. Ama

bunu mümkün sınırlar içerisinde yapabilmek, bu alanda kısmi başarılar elde etmek mümkündür. Hem mümkün olana ulaşabilmek için, hem de mümkün olana ulaşma mücadelesi içerisinde işçi sınıfını sistemin kendisine karşı eğitmek ve bilinçlendirmek için, bu mücadeleyi yürütmek gereklidir.

(...)

Bu mücadele, bizim için öyle basitçe, işçileri kolayından cezbetmeye uygun bir araç sorunu değildir. Sınıf devrimcileri olarak biz işçi sınıfının yaşam ve çalışma koşullarına ilgisiz kalamayız. Bu kendi sınıfımızın bedensel ve zihinsel sağlığı sorundur bizim için. Dolayısıyla, işçi sınıfını mücadeleye kazanmak, eğitmek, bilinçlendirmek için basit bir istismar konusu değil emeğin korunması sorunu bizim için. Burada insani kaygılarımız da var deyim uygunsu. Kapitalizm egemen olduğu

sürece çalışan insan yığınlarının yaşam koşullarındaki kısmi iyileştirmeler bizim için aynı zamanda bu sınıfa karşı, bu sınıfın bir parçası olmanın getirdiği insani ve sınıfsal bir kaygı konusudur. Ama biz bu mücadeleler içerisinde işçi sınıfını devrime ve iktidara hazırlamaya çalışırız. Biz ücretli köleliği sınırlamaya değil, temelden yıkmaya bakarız. Emeğin korunması mücadelesini de böyle bir perspektifle yürütürüz. Dolayısıyla işçi sınıfının çalışma ve yaşam koşullarını iyileştirme doğrultusunda sağladığımız her başarı, aynı zamanda işçi sınıfını burjuva egemenlik ilişkilerine karşı, kapitalist sistemin kendisine karşı mücadeleye kazanmanın da bir basamağı ve olanağıdır bizim için.

(...)

(*“Parti Programında Emeğin Korunması Sorunu”*, Kızıl Bayrak, Sayı:2000/10, 11 Mart 2000)

Rusya'nın yenilgisi ve...

(Baştarafı s.31'de)

açıkladığımız şeyi kafalarına kazıyor. Rusya'nın yenilgisinin ehvenişer olduğu görülmüştür, çünkü bu yenilgi, devrimci krizi çok büyük bir şekilde ilerletmiş, milyonları, on milyonları, yüz milyonları harekete geçirmiştir. Ve Rusya'da devrimci kriz, emperyalist savaş koşulları altında, düşünceleri, halklar için tek kurtuluş yolu düşüncesine çekmek zorundaydı: Alman ordusunun “gerisinde ayaklanma” düşüncesi, yani bütün savaşan ülkelerde içsavaş düşüncesi.

Yaşam öğretiyor. Yaşam, Rusya'nın yenilgisinden geçerek, bu devrimle bağıntılı olarak Avrupa'da içsavaşa gidiyor. Yaşam bu yolu tuttu, ve Rusya'da yaşamın öğrettiği ve Partiyi doğrulayan derslerden yeni güç alan devrimci proletaryanın partisi, daha büyük bir enerjiyle onun gösterdiği yolda yürümeye devam edecektir.

Ekim 1915

(*Seçme Eserler, Cilt: 5, İnter Yayınları, s.160-164*)

Liseli gençlik çalışması ve sorunları üzerine

Gençlik hareketinin bugünkü tablosuna ilişkin nesnel bir değerlendirme yapıldığında, esas olarak öğrenci hareketinden oluşan, bu öğrenci hareketinin ağırlığını da üniversiteli gençliğin oluşturduğu bir tabloyla karşılaşıyoruz. Ancak bu gerçeklik, ne liseli gençliğin gençlik katmanları içerisinde nicel planda tuttuğu özel ağırlığı, ne de barındırdığı dinamiklerin devrimci faaliyet açısından taşıdığı imkanları gölgeliyor. Sınıfsal çelişkilerin dolaysız yansımaları liselerin heterojen yapısında daha dikkat çekici bir biçimde açığa çıkıyor. Bu durum liseleri, etkin bir politik müdahale ile sonuç alınabilen alanlara dönüştürüyor. Çünkü liseli gençler eğitim-öğretim hayatlarının başından sonuna dek sınıfsal eşitsizliğin somut görünümleri ile karşılaşıyorlar. Sınıfsal konunun eğitim-öğretimin niteliğinde temel belirleyene dönüşmesi, somut bir biçimde sıralanabilecek irili ufaklı onlarca uygulamada öğrencilerin kolayca kavrayabilecekleri bir gerçeğe işaret ediyor. Dolayısıyla liseli gençlik düzen ve devrim arasındaki tercihi, kendilerine dayatılan eşitsizliği kabullenmek veya ona karşı tepki göstermek biçiminde erken yaşlarda yapabilmeye zorunluluğu ile karşı karşıya kalıyor. İşte bu nokta, sözünü ettiğimiz devrimci dinamiğin kaynağıdır. Doğru politik müdahale ile birleştiğinde, yoğunlaşan saldırılar ve derinleşen sorunlar karşısında liseli gençliğin tepkisizliğini kırabilmesinin imkanı da burada yatıyor.

Bugün toplumsal muhalefet içerisinde liseli gençliğin tuttuğu yerin son derece dar olmasının nedeni liseli gençlerin duyarsızlığı değildir. Evet, verili durumda duyarsız olduğu bir gerçektir. Ancak bir diğer gerçek, bu duyarsızlığın hızla kırılacağı kesimlerin başında liseli gençliğin geldiğidir. Zira liseli gençlik bir dizi sorunla dolaysız bir biçimde ve oldukça erken bir dönemde tanışmanın yarattığı doğal bir açıklığa sahiptir. Onun verili duyarsızlığının gerisinde, bu

duyarsızlığı kırma noktasında politik müdahalelerin eksikliği yatmaktadır.

Liseli gençliğin bugünkü durumunun anlaşılması ve temel sorununun politik müdahale sorunu olduğunun kavranması önemlidir. Zira bugün liselerde faaliyet gösteren bir dizi siyasal grubun bu konuda yaşadığı bilinç bulanıklığı, liseli gençliğin duyarsızlık engelini aşması noktasında ve politikleşme sürecinde büyük bir duvara dönüşüyor. Birçok siyasal grubun az ya da çok, sistemli ya da değil, liseli gençlik içerisinde yürüyen bir faaliyeti var. Ancak bu çalışmanın hedeflerine, bu çerçevede yürütülen faaliyete bakıldığında, bir liseli gençlik çalışmasından söz etmek mümkün değildir. Söz konusu olan, bir ya da birkaç lisede belli unsurları hedef almış dar bir örgütlenme çalışmasıdır.

'80 karşı-devriminin gençliği depolitize etmede önemli bir yol katettiği bir gerçektir. Ancak gelinen yerde sorun, bu gerçeklik karşısında nasıl bir siyasal yönelim içerisine girileceğidir. '80 darbesi apolitik bir liseli gençlik yarattı diyerek politik unsurlara yönelen bir faaliyeti mi yürüteceksiniz, yoksa bu apolitizasyonu kırmayı hedefleyen ve liseli gençliğin geniş kesimlerine seslenen bir politik faaliyet mi öreceksiniz?

Eğer ilk yönelimi benimsemişseniz, açıktır ki, bir liseli gençlik çalışması ve politikasından söz etmek mümkün değildir, zira burada söz konusu olan salt liselerden kadro çıkarma yönelimidir. Liselilerin genel sorunlarına dair politik bir yöneliminiz ve seslenişiniz yoktur. Bu yolla onlarca liseliyi örgütleyebilirsiniz, ancak liselerde politik bir özne haline gelemesiniz.

Ama eğer yöneliminizi alanı politikleştirmek ve liseli gençliği kendi sorunları ekseninde örülecek bir mücadelenin öznesine dönüştürebilmek olarak belirlerseniz, ilk elden ürettiği sonuçlardan bağımsız olarak, liseli gençlik çalışmasına ilişkin bir

yöneliminiz var demektir. Bundan sonrası bu yöneliminizi hayata geçirecek politikaları belirlemek ve bunları hayata geçirecek imkanları yaratmaktır. Bir liseli gençlik çalışması geliştirebilmenin tek yolu ve ön koşulu da budur.

Kendi açımızdan şunu söylememiz gerekiyor. Partimiz her dönem liseli gençlik çalışmasının taşıdığı önemi özel bir tarzda vurgulamıştır. Bu, beş-on lisenin örgütlenmesi değil, liselerde genel bir politik faaliyetin örülmesi ve liseli gençliğin toplumsal muhalefete kazanılması vurgusudur. Bugün hala hedeflediğimiz düzeye ulaşamadığımız açık olmakla beraber, belli iller düzeyinde liseli gençlik çalışması örebilmenin imkanlarını yaratacak adımları attığımızı söyleyebiliyoruz.. Bu imkanları yaratacak bir bakışa zaten sahiptik, ancak bugün araçlara da ulaştığımız, halihazırda belli başlı ayaklarını oluşturabildiğimiz ve birkaç yıldır kesintisiz bir biçimde süren liseli gençlik çalışması deneyimimizi paylaşmak gerekli hale gelmiştir.

Liselere özgü politikanın önemi

Liseli gençlik çalışması yürütürken öncelikle üzerinde durulması gereken nokta, alana özgü politika üretip, bu politikaları hayata geçirebilecek bir düzeye ulaşma hedefinin gözetilmesidir. Politika belirlerken doğal olarak liseli gençliğin özgün yanlarını göz önünde tutmalı, ama öncelikle liseli gençlik mücadelesinin önünü kesen temel sorun alanlarını doğru bir biçimde tespit edebilmeliyiz.

Öncelikle liseli gençliğin diğer gençlik katmanlarından farklı yanına değinmek gerekiyor. Liseli gençlik ağırlıklı olarak geleceğin işçi ve emekçilerini oluşturacak bir gençlik kesimidir. Dolayısıyla devrim mücadelesinin geleceği açısından bu kesimin örgütlenmesi ne denli önemliyse, düzen cephesinden de baskı altında tutulması aynı oranda önemlidir. Bunun doğal sonucu, liseli gençliğin kesintisiz bir saldırı dalgasıyla karşı karşıya kalmasıdır. Düzen aralıksız olarak liseli gençliği hedef alan politikalar üretmekte, halihazırda göğüslenemeyen bu saldırılar liseli gençliğin örgütsüzlük

tablosunu ve apolitizasyonu daha da derinleştirmektedir.

Toplumsal muhalefetin yaşadığı durgunluk ve özel planda üniversiteli gençlik hareketinin yaşadığı tıkanıklık da, liseli gençliğin önünü tıkayan temel iki sorunu (örgütsüzlük ve apolitizasyon) aşabilmesine engel olmaktadır. Bu durum liseli gençlik içerisinde faaliyet yürüten güçlerin temel önemde bir sorumluluğuna işaret ediyor. Bu sorumluluk, toplumsal muhalefetin farklı kesimlerinde yaşanan hareketliliklerin etkisinden yoksun olan liseli gençlik alanının iç dinamiklerine seslenmek ve bunlara müdahale edebilmek olarak özetlenebilir.

Örgütsüzlüğü aşmanın bir aracı: *Liseli Gençlik Platformları*

Liseli gençlik mücadelesinin temel sorununu örgütsüzlük olarak tespit ettiğimiz yerde, müdahaleyi bu alana yöneltme gerekliliği açıktır. Bugün halihazırda lise çalışması yürüttüğümüz yerelerde çalışmamızın temel aracı olan liseli gençlik platformları bu ihtiyacın ürünü, örgütsüzlüğü aşmaya dönük müdahalenin temel bir aracıdır. Liseli gençlik platformları en geniş kesimi içinde barındırmayı hedefleyen ve en geniş kesime seslenen politikalar üreten örgütlülüklerdir. Temel hedefi kurulduğu alanda liselileri politiklaştırmak ve platform çatısı altında birleştirerek harekete geçirebilmektir.

Liseli gençlik platformları noktasında tartışılması gereken iki ana başlık vardır. Birincisi bu platformların gündemleri, ikincisi ise liseli gençliğin özgünlüğünden kaynaklanan esnekliğidir. Bu iki ana başlıkta açıklığa kavuşulduğunda, liseli gençlik platformlarının güncel plandaki işlevi daha doğru anlaşılacaktır.

Liseli gençlik platformları düzenin liselerdeki örgütlülüğü karşısına devrimci alternatif olarak çıkmak durumundadır. Böyle tanımladığımızda, gündemler sorununa da önden yanıt vermiş oluruz. Platformlar liseli gençliğin kendine özgü her bir sorununu işlemenin yanı sıra, ülke ve dünya gündeminde öne çıkan güncel sorunları da işlemek durumundadır. Hedefimiz salt akademik-demokratik bir mücadeleye sıkışmış

bir liseli gençlik mücadelesi geliştirmek olmadığına göre, her bir politik gündem, platform çalışmasının gündemi olabilir. Bir yereldeki platform çalışmasının geçen seneki faaliyetine bakıldığında bu görülecektir. Eğitim müfredatı, ÖSS, kayıt parası gibi liseli gençliğe özgü gündemlerin işlenmesinin yanı sıra, Irak işgali gibi bir politik gündem de çalışmada ağırlıklı bir yer tutmuştur. Aynı zamanda Erdal Eren, Kızıldere katliamı geniş bir çalışmaya konu edilebilmiştir.

Gündemleri belirlerken dikkat edilmesi gereken bir diğer nokta, hangi gündemin öne çıkartılması gerektiğidir. Liseli gençliği kendi sorunları ekseninde harekete geçirmek gerekliliğine vurgu yaptığımız yerde, alana özgü sorunları öne çıkartan bir çalışma tarzı içerisine girmek sorumluluğu ile karşı karşıyayız. Bir dizi siyasal gündem de bazı yerelerde politikleşmeye yatkın kimi güçleri etkilememizi sağlayabilir. Ancak biz politikayı dar örgütsel hedeflerimiz üzerinden değil de liseli gençlik mücadelesinin ihtiyaçları üzerinden tartıştığımız yerde, açık ki öncelik ve ağırlık liseli gençliğin kendi özgün gündemlerine verilmek zorundadır. Liseli gençlik platformlarını gerektirdiğimiz zeminle uyumlu olan da budur. Tersine bir yönelim, liseli gençlik içerisinde faaliyet yürüten devrimci demokrat akımların dar grupçu tutumları ile aynışmak olacaktır.

Liseli gençlik platformlarının esnekliği olarak tanımladığımız ikinci başlığa gelince, bu noktada sözü edilen örgütsel ve politik esnekliktir. Liseli gençlik mücadelesinin mevcut tablosu böyle bir esnekliği özellikle gerektirmektedir. Liseli gençlik bugün kendi sorunlarına dahi sahip çıkamamaktadır. Liselerdeki politik düzey gözle görülür bir biçimde düşüktür. Bunun bir yanı liseli olmalarının doğallığından kaynaklanırken, diğer yanı liseli gençliğin politikleşmesini kolaylaştıracak bir toplumsal hareketliliğin olmayışıdır. Bu durumda sorun bugün için çözümünü etkili bir politik müdahalede bulmaktadır. Liseli gençlik platformlarını liseli gençliğin en geniş kesimine seslenmeyi hedeflediğimiz araçlar olarak tanımladığımız yerde, harekete geçirmeye çalıştığımız kesimin politik düzeyi, örgütsel alanda özellikle de işleyişte çeşitli esneklikleri

zorunlu kılmaktadır.

Liseli gençlik platformları örgütlendikleri alanlarda en kısa zamanda birimler oluşturma kaygısıyla faaliyeti örerler. Bu birimlerin oluşumunda esneklik ilden ile, hatta liseden liseye, liseli unsurların düzeyine bağlı olarak değişiklik gösterecektir. Oluşturulacak her bir birim, faaliyeti örgütlemenin ötesinde liselilerin eğitilmesi işlevini yerine getirecektir. Liseli gençlik platformları liseli güçlerimiz politik pratik gelişimleri için uygun bir araç olmanın yanı sıra örgütsel eğitimin verilebilmesinin de güçlü bir imkanıdır. Merkezi politikaların bu birimler tarafından kendi alanlarına özgüleştirilmesi ve gerçekleştirilecek düzenli toplantılar bu eğitim imkanına işaret etmektedir.

Liseli gençlerin kendilerini ifade edebilecekleri araçlarda ve bu araçların şekillenmesi ve içeriğinde de alana uygun esneklikler gerekmektedir. Örneğin, bildirilerde kullanılan dil, bültenler için alınan yazıların sorunu anlatma düzeyi gibi bir dizi alanda ortaya çıkabilecek zayıflıkları doğal karşılamak gerekir.

Bütün bu söylenenlerden hareketle şu sonuca bir kez daha işaret etmek gerekiyor. Liseli gençlik platformları her yerelde yerelin düzeyine göre örgütlenen ve işlediği politik gündemi yerelin ihtiyaçlarını karşılayacak tarzda işleyen örgütlülüklerdir.

Liseli gençlik platformlarının araçları

Liseli gençlik platformlarının faaliyeti güçlendirmek için kullanabileceği onlarca araç vardır. Özellikle faaliyetin yürüdüğü liselere özgü araçlar mümkün mertebeye değerlendirilebilmelidir. Eğitsel kollar, okul panoları vb... Faaliyetin yayılması açısından afiş, pul, bildiri, kuş gibi araçlar da elbette kullanılmak zorundadır. Ancak liseli gençlik platformlarında öne çıkan araçtan söz ettiğimiz yerde hiç kuşkusuz yayın faaliyeti özel bir yerde durmaktadır.

Bir liseli gençlik platformumuzun son iki senelik deneyimi bu açıdan açıklayıcıdır. İlgili platformumuzun kampanya dönemleri de dahil en temel aracı faaliyetin başladığı günden bu yana çıkardığı bülten olagelmıştır. Bülten, çalışmanın yürüdüğü lisede derinleşebilmesi, il genelinde yaygınlaşması ve yanısıra

kurumsallaşması olarak sıralayabileceğimiz üç işlevi yerine getirmiştir.

Öncelikle bültenler platformların işlevine uygun bir biçimde bütün liselilere açıktır. Bu biçimde kavranması ve kullanılması gerekir. Çalışmamız olan bir lisede bülteni ulaştırdığımız her unsur, bu bültene yazı yazabileceğini bilmeli ve bülteni dağıtanlarca özel olarak da yazmaya yönlendirilmelidir. Yerelerde derinleşme olarak tanımladığımız işlevi buraya dayanmaktadır. Bülten okurlarımız bülten yazarı oldukları anda faaliyetimizin bir parçası olmaları kaçınılmaz hale gelmiş demektir. Deneyimler, genelde bültene yazı yazan unsurların bülteni sahiplenmelerinin güçlendiğini ve bülten dağıtımına katılarak doğrudan faaliyetin bir parçası haline geldiklerini göstermektedir. Aynı sonuç çalışmanın il düzeyinde yaygınlaşması noktasında da görülmektedir.

Çalışmanın kurumsallaşması noktasında bültenin işlevi daha farklı bir özellik gösterir. Yerelerde bültene gündem önerisi hazırlamak için ayda bir toplanan birimler oluşturulabileceği gibi, okurlarla yapılan bülten değerlendirme toplantıları çoğu kez anlamlı imkanlar üretebilmektedir. Bültenin gündemlerinin belirlenmesi sürecine aktif katılım, liseli güçlerimizin faaliyetin planlanması noktasında kazandıkları en anlamlı deneyimlerden birini oluşturmaktadır.

Bu noktada yerel bültenlerden de söz etmek gerekiyor. Yerel bülten çıkartmak elbette çalışmanın merkezi düzeyiyle birebir ilişkilidir. Ancak bir ilde merkezi düzeyde bülten çıkartma imkanına ulaşamamış olsak bile, tek bir lisede birden fazla dayanağımızın olduğu bir durumda yerel bültene yönelmek o lisedeki çalışmamız açısından anlamlı bir müdahale olacaktır. Yerel bültenler tek bir sayfadan oluşabileceği gibi dört sayfa da olabilir. Önemli olan çalışma yürütülen liseye doğrudan hitap etmesi ve oranın özgün sorunlarını tartışıyor olmasıdır.

Bültenler dışında özel olarak üzerinde durulması gereken diğer bir araçsa anketlerdir. Lise çalışmasında belirli periyodlarla anket yapılması, özellikle bu anketlerin bir kampanyanın parçası olarak ele alınması, anlamlı sonuçlar üretebilmektedir. Anket çalışması, hem liseli güçlerimiz açısından bir kitle çalışması deneyimi olması, hem de

yürütülen faaliyetin geniş kesimlere taşınabilmesi açısından oldukça anlamlı olabilmektedir. Bu çalışmada dikkat edilmesi gereken nokta ise, anketin hızlı biçimde yapılabilmesi için az sayıda sorudan oluşması ve bu sorulardan birinin yorum sorusu olması gerekliliğidir. Az sayıda sorudan oluşması anketin okulda yapılabilmesini kolaylaştırabilmek içindir. Yorum soruları ise karşımızdaki lisenin ve okulun düzeyini anlayabilmemiz için gereklidir.

Anket çalışmasını bir kampanyanın ortasında kullanmak, hem örülen kampanyanın o zamana kadar ürettiği sonuçları görebilmek hem de kampanyayı güçlendirmek açısından önem taşır. Örneğin geçen sene söz konusu liseli gençlik platformunun yürüttüğü “Gerici Eğitim Müfredatı Kaldırılsın!” kampanyası sırasında yapılan anketler, anket çalışması öncesi dağıtılan bildirimlerin liseliler tarafından okunduğunu ve ilgi çektiğini göstermesi açısından anlamlıydı ve bu sonuç kampanyayı ören güçlerimizi moral açıdan oldukça güçlendirmişti. Yapılan anketlerle yüzlerce kişinin kampanyadan ve sonucunda gerçekleşecek basın açıklamasından haberdar olması sağlanabilmişti.

Liseli gençlik mücadelesi belki de öncü müdahalenin niteliğinden en fazla etkilenen çalışma alanıdır. Bu açıdan liseli gençlik çalışmamızın merkezinde yer alan liseli yoldaşların eğitimi sorunu özel bir tarzda ele alınmalıdır. Her bir ileri liseli yoldaşımızın kendi gelişimine önem vermesini sağlamak için çaba harcanmalı ve bu gelişim ihtiyacı çok yönlü tanımlanmalıdır. Liseli yoldaşlarımız hem yaşamlarını devrimci bir tarzda örgütlemeyi hızlı bir biçimde kavramalı, hem kitle çalışmasında meşruluktan kaynaklı bir rahatlık içinde olmalı, hem de politikayı hayata geçirebilecek bir ideolojik-politik birikime sahip olmalıdır. Zira, çalışmanın başarısını liseli yoldaşlarımızın kimlikleri ve birikimleri belirleyecektir.

Çalışmamızı yaygınlaştırmanın etkin bir aracı: Merkezi lise yayını

Değerlendirmenin başında da vurguladığımız gibi, biz, liseli gençlik mücadelesinin ihtiyaçlarını karşılamaya dönük bir liseli gençlik çalışmasının örülebilmesi

yönelimine zaten sahiptik. Bugün ise güncel planda attığımız adımlarla bu yönelimi hayata geçirebilecek temel araçlardan birine kavuşmuş durumdayız. Yayın faaliyetine başlayan merkezi lise yayını, liseli gençlik çalışmamızın yaygınlaşmasında temel bir misyonu yerine getirecektir.

Liseli gençlik çalışmasının imkanlarına sahip olmadığımız ya da sınırlı imkanlara ulaşabildiğimiz iller açısından da bu yayın liselerde güçlü bir politik faaliyet yürütebilmenin bir aracı olabilmelidir. Çalışmanın asgari bir düzeye ulaştığı yerlerimizde ise bu yayın, çalışmanın kurumsal ayaklarının oturması ve politik etkisinin güçlenmesi açısından anlamlı bir işlev yerine getirecektir.

Merkezi lise yayını, liseli gençliğin kendine özgü politik sorunlarını ayrıntılı bir biçimde işlemenin yanı sıra, liseli gençliği hedef alan sosyo-kültürel saldırılar karşısında devrimci kültürü bir alternatif olarak kavratma yönlü bir çabanın aracı olacaktır. Liselilere kürsü işlevi görececek olan bu yayın açıktır ki aynı zamanda bir örgütlenme aracı olma işlevini yerine getirecektir. Tanışılan

her liseliden yayını sahiplenmelerini sağlayacak olan okur mektupları istenmeli, yeni liselere ulaşmak, yeni liselilerle tanışmak amacıyla yayında röportaj, serbest kürsü vb. sayfalara yer verilmelidir.

Yayının dağıtımını özel bir tarzda ele alınmalı, ancak dağıtım planlaması yapılırken, ilgili yerlerdeki liseli gençlik çalışmasının yönelimleri tartışılmalıdır. Bu yapılmadığında, yayın hedefsiz bir biçimde kullanılmış olacak ve sunacağı imkanlar sınırlanacaktır. Hedefli ve sürekli bir dağıtım ise güçlü bir politik faaliyetin örgütlenmesi imkanına dönüşecektir.

Birçok siyasal akımın liseli gençlik mücadelesinden uzaklaştığı bir dönemde genç komünistler cephesinden atılan bu adım, liseli gençliğin önemini kavrandığının bir göstergesidir. Etkili ve sistematik bir müdahale ile liseli gençliği mevcut darlık tablosundan çıkartma çabasının bir ifadesidir. Bu çaba tüm alanlarda sahiplenilmeli ve daha da güçlendirilmelidir. Sonuç alıcı soluklu ve sabırlı bir çalışma uzun vadede bizi başarıya ulaştıracak anahtardır!

Genç Komünistler

Deneyimler ışığında siyasi poliste...

(Başarafa s.17'de)

tipi hücrelerin devreye girmesi soruna farklı boyutlar da katmıştır. Buna karşın kongrede çizilen çerçeveye öneminden bir şey yitirmemiştir. Ancak çizgiyi hayata geçirme noktasında kadro ve militanların geniş bir inisiyatif alanı vardır. Dahası, parti çizgisinin hayata geçirilebilmesi, ancak zindan alanında inisiyatifin yaratıcı şekilde kullanması ile mümkün olacaktır.

Kongre belgelerindeki net ifadelerden de anlaşılacağı üzere, sınıf savaşı zindanda da devam ediyor. Üstelik en katı ve zorlu bir şekilde. Bolşevikler, sınıf mücadelesinin zindanda da devam ettiğini, "Bir Bolşevik dışarıda ne yapıyorsa, içeride de aynısını yapmalıdır" şeklinde ifade ediyorlardı. Göğüs göğüse yaşanan bu çatışmanın deneyimlerinden öğrenen Bolşevikler, gizlilik kurallarının içeride de uygulanmasının şart olduğu sonucuna varmışlardı. Partimizin kongre belgeleri de iç illegalitenin korunması

gerektiğini vurguluyor. "Bir devrimci için görev ve sorumluluklar içeride de devam eder... Bir partili, zindanda da örgütsel durumuyla ilgili açıklama yapmak zorunda değildir... Zindanda da iç illegalitenin kuralları, bu kuralların gerekleri geçerlidir."

Bir devrimci için işkence, mahkeme, zindan üçgeni, bir sınanma alanıdır. Buradan partili onuru yükseklerde tutarak başı dik çıkmanın, tüm partili kadro ve militanlar için taşıdığı önem gayet açıktır. Bunu pürüzsüz olarak başarabilmek için Bolşeviklerin zengin deneyimlerinin yanı sıra, diğer ülkelerdeki devrimci/komünist partilerin deneyimleri ile Türkiye devrimci hareketinin ve partimizin yaratmış olduğu direnişçi geleneği inceleyip özümsemek durumundayız.

* Kaynak belirtilmeyen aktarmalar, "Bolşeviklerin İlegal Çalışması/Solomon Isayevich Tchernomordik" adlı broşürden yapılmıştır.

tavrı açıktır: Rusya'yı liberal burjuvaziye "teslim etmemek"; bunun yerine Alman burjuvazisi ile uzlaşmak. Liberal burjuvazinin tavrı da herkese açıktır: Ürkmüş monarşiden tavizler koparmak ve iktidarın burjuvaziyle paylaşılmasını elde etmek için, yenilgiden ve yükselen devrimden yararlanmak. Devrimi sonuna kadar götürmeye ve hükümetle burjuvazinin içinde bulunduğu zorluklardan ve yalpalanmalardan yaralanmaya çalışan devrimci proletaryanın da tavrı açıktır. Küçük-burjuvazi, yani Rusya'nın henüz uyanmamış dev kitlesi, burjuvazinin peşinde ve milliyetçi önyargıların cazibesi altında "körce", el yordamıyla yürüyor. Bir yandan savaşın görülmedik dehşeti ve sıkıntısı, pahalılık, mahvoluş, sefalet ve açlıkla devrime itiliyor, öte yandan adım başında bakışlarını *geriye*, anavatan savunması düşüncesine ya da Rusya'nın devlet bütünlüğü düşüncesine, ya da kapitalizmi yenilgiye uğratmadan Çarlık ve Almanya üzerinde zafer sayesinde küçük-köylü refahı düşüncesine çeviriyor.

Küçük-burjuvazinin, küçük köylünün bu yalpalamaları tesadüf değil, ekonomik durumun kaçınılmaz sonucudur. Bu "acı" fakat apaçık ortada olan durumu görmezden gelmek aptallıktır; kendini ve halkı aldatmamak, sosyal-demokrat proletaryanın devrimci partisini zayıflatmamak ve güçsüz kılmamak için bunu anlamak ve mevcut *politik akım ve gruplar* içinde izini sürmek gerekir. Proletarya, partisinin küçük-burjuvazi gibi yalpalanmasına izin verirse, kendisini güçsüzlüğe mahkum etmiş olur. Proletarya görevini, ancak büyük hedefine yalpalamadan atılabildiğinde ve küçük-burjuvaziye, küçük-burjuvazi sağa kaydığında ona hatalarından öğrenme olanağı vererek ileriye itmeyi ve hayat küçük-burjuvaziye sola gitmeyi dayattığında onun bütün güçlerinden hücum için yararlanabildiğinde yerine getirebilecektir.

Trudovikler, Sosyal-Devrimciler, Tasfiyeciler -"ÖK'çılar"- bunlar, Rusya'da küçük-burjuvazinin çeşitli grupları, unsurları ve kesimleriyle bağlarını kanıtlamış ve lafta en aşırı devrimcilikten gerçekte şovenist Halkçı Sosyalistlerle ya da "Naşa Zarya" ile ittifak kurmaya kadar nasıl yalpaladıklarını gözler önüne seren, son on yıllarda tamamen

billurlaşmış politik akımlardır. Böylece örneğin 3 Eylül 1915'te ÖK'nın yurtdışında bulunan beş sekreteri, oportünizm ve sosyal-şovenizm üzerine tek sözün edilmediği, buna karşılık (içsavaş şiarına karşı bir yıllık mücadelenin ardından!) Alman ordusunun gerisinde "ayaklanma"nın konu edildiği ve Kadetler tarafından 1905 yılında çok fazla övülen "savaşın sona erdirilmesi" ve otokratik sistemin (3 Haziran sisteminin) ortadan kaldırılması için "Kurucu Meclis" şiarının atıldığı, proletaryanın görevleri üzerine bir bildiri çıkardılar!! Kim devrimin başarısı için proletarya partisinin bu küçük-burjuvazi akımlardan tamamen ayrılmasının zorunlu olduğunu anlamıyorsa, o sosyal-demokrat adını boşuna taşıyor demektir.

Hayır, Rusya'da, özellikle yenilginin hız kazandırdığı -"bozgunculuk"a karşı olanların alacalı bohçası bunu kabul etmekten korkuyor- devrimci kriz karşısında, proletaryanın görevini eskiden olduğu gibi oportünistlere ve şovenistlere karşı mücadele oluşturacaktır; bu mücadele olmadan kitlelerin devrimci bilincini geliştirmek imkansızdır. Kitle hareketinin yardımına devrimin net şiarlarıyla koşmak da proletaryanın görevi olacaktır. Kurucu Meclis değil, monarşinin yıkılması, cumhuriyetin kurulması, büyük toprak mülkiyetine el konması ve sekiz saatlik işgünü- bunlar eskiden olduğu gibi, sosyal-demokrat proletaryanın şiarları, Partimizin şiarları olacaktır. Ve bununla kopmaz bağ içinde Partimiz eyleminde, propaganda ve ajitasyonunda, işçi sınıfının bütün açıklamalarında ayırım çizgisi çekmek ve sosyalizmin görevlerini, burjuvazinin (Plehanov ve Kautsky'ninki de dahil) şovenizminin görevlerinin karşısına koymak için, eskiden olduğu gibi, emperyalist savaşı içsavaşa dönüştürme, yani Batı'da sosyalist devrim şiarını atacaktır.

Savaşın dersleri, hasımlarımızı bile, gerek "bozgunculuk" bakış açısını gerekse de Alman militaristlerinin "gerisinde ayaklanma" şiarını, yani içsavaş şiarını kabul etmeye zorlamaktadır. Başlangıçta bunu cafcıflı laflar biçiminde bir bildiriyle, fakat daha sonra daha ciddi ve daha düşünülp taşınılmış bir biçimde yaptılar. Görüldüğü gibi, savaşın dersleri, bizim ta savaşın başından beri

(Devamı s.25'de)

Marksiizm-Leninizm yol gösteriyor...

Rusya'nın yenilgisi ve devrimci kriz

V. İ. Lenin

Duma içinde liberallerin, Oktobristlerin ve milliyetçilerin oluşturduğu bir muhalefet blokunun kurulmasına yanıt olarak 4. Duma'nın "dağıtılması" Rusya'da devrimci krizin en belirgin biçimde öne çıkan tezahürlerinden biridir. Çarlık monarşisi ordularının yenilgisi, proletarya içinde grev hareketi ve devrimci hareketin büyümesi, bir reformlar programı temelinde Çarlıkla anlaşma yapmak üzere liberallerle Oktobristlerin blok kurması ve Almanya'yı yenilgiye uğratmak için sanayiinin seferber edilmesi. Savaşın birinci yılının sonunda olaylar dizisi ve olayların bağlantısı budur.

Rusya'da devrimci krizin varlığını artık herkes görüyor, fakat onun anlamını ve bundan çıkan proletaryanın görevlerini herkes doğru anlamıyor.

Tarih tekerrür ediyor gibi: 1905'de olduğu gibi, yine bir savaş, Çarlığın ülkeyi, kesin ve açık fetih amaçları için, haydutça ve gerici amaçlar için soktuğu bir savaş. Savaşta yine yenilgi ve bu yenilginin hız kazandırdığı devrimci kriz. Yine liberal burjuvazi -hatta bu kez muhafazakar burjuvazi ve çiftlik sahiplerinin en geniş kesimleriyle birlikte- bir reformlar ve Çarlıkla anlaşma programı öne sürüyor. Tıpkı 1905 yazında Buligin Duması'ndan önce, ya da 1906 yazında 1. Duma'nın dağıtılmasından sonra olduğu gibi.

Fakat aslında buradaki büyük fark, savaşın, bu kez tüm Avrupa'yı, güçlü sosyalist kitle hareketlerinin mevcut olduğu bütün ileri ülkeleri kapsamış olmasıdır. Emperyalist savaş Rusya'daki devrimci krizi, Batıda gelişen proleter, sosyalist devrimle birleştirmiştir. Bu bağ öylesine dolaysızdır ki, şu ya da bu ülkede devrimci görevlerin hiçbir tekil çözümü mümkün değildir. Rusya'da burjuva-demokratik devrim bugün artık Batı'daki sosyalist devrimin sadece önsözü değil, aynı zamanda ayrılmaz bir bileşenidir.

Batı'da proleter devrimi ateşlemek için Rusya'da burjuva devrimini sonuna kadar götürmek -1905 yılında proletaryanın önündeki görev buydu. 1915 yılında bu görevin ikinci bölümü öyle güncel hale gelmiştir ki, görevin birinci bölümüyle aynı zamanda gündemdedir. Rusya'da daha yeni, daha yüksek, daha gelişmiş ve daha karmaşık uluslararası ilişkiler temelinde, yeni politik bir ayrışma ortaya çıkmıştır. Bu, devrimi, Almanya'yı yenilgiye uğratmak amacıyla isteyen şovenist devrimcilerle, Rusya'da devrimi, Batı'da proleter devrim yararına ve eşzamanlı olarak isteyen proleter enternasyonalist devrimciler arasındaki yeni ayrışmadır. Bu yeni ayrışma, Rusya'da meselenin özü itibarıyla, bir yanda kent ve kır küçük-burjuvazisi ile, öte yanda sosyalist proletarya arasındaki ayrışmadır. Bu yeni ayrışmayı iyice bilmek gerekir, çünkü Marksistlerin, yani bütün bilinçli sosyal-demokratların yaklaşan devrim karşısında birinci görevi, **çeşitli sınıfların** konumunu kavramak, bir bütün olarak taktik ve ilkesel sorunları çeşitli sınıfların konumundaki farklılara dayandırmaktır.

Devrimci darkafalıların şu yaygın düşüncesinden daha yavan, daha aşağılık ve daha tehlikeli hiçbir şey yoktur: başlayan devrimde önümüzdeki ortak görevleri "dikkate alarak" ayrımları "unutmak". Eğer biri için 1905-1914 arasındaki on yılın deneyimleri bu düşüncenin ne kadar aptalca olduğunu kanıtlamadıysa, o devrim açısından tamamen yitirilmiştir. Kim bugün hangi sınıfların şu ya da bu devrimci programı savunmaya yetenekli olduğunu ve savunduğunu **kanıtlamış olduğunu** tahlil etmeden devrimci sözcükleri haykırarak yetiniyorsa, o aslında "devrimci" Krustalyov, Aladyin, Aleksinski'lerden farklı değildir.

Monarşinin ve derebeyi çiftlik sahiplerinin
(Devamı s.31'de)